

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TER HOOGTE VAN DE IEPERSTRAAT 173 TE MENEN (WEST-VLAANDEREN)

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 532

Rapport opgemaakt door: Maarten Praet

Derbystraat 51

9051 Gent

december 2017

Dossiernr. 22718.R.01

Projectcode OE: 2017J22

Gent

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief aan de Ieperstraat 173 te Menen (West-Vlaanderen)

Auteurs

Maarten Praet

Projectnummer

- 22718 (intern)
- 2017J22 (Agentschap Onroerend Erfgoed)

Plaats en Datum

Gent, december 2017

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 532

ISSN 2406-3940

RAPPORTFICHE

Template

Versies		
Versie	Datum	Status
v0	03/10/2017	Interne draft
v1	30/10/2017	Externe draft / definitieve versie
v2	07/11/2017	Definitieve versie
V3	13/12/2017	Versie na weigering

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Jan Coenaerts
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
Director	Patrick Hambach

INHOUD

DEEL 1	Verslag van Resultaten	7
1	Inleiding	7
1.1	Thesaurus	7
1.2	Administratieve gegevens	7
1.3	Doel van het onderzoek	8
1.4	Aanleiding van het onderzoek	8
1.5	Afbakening onderzoeksgebied	8
1.6	Onderzoeksstrategie	10
2	Aard van de bedreiging	11
2.1	Huidige situatie.....	11
2.2	Toekomstige situatie	14
3	Assessmentrapport: Landschappelijke analyse.....	17
3.1	Topografische situering	17
3.2	Bodemkundige situering.....	21
4	Assessmentrapport: archeologische voorkennis.....	27
4.1	Inventarissen onroerend erfgoed.....	28
4.2	Cartografische Bronnen.....	34
4.3	Menen tijdens de Eerste Wereldoorlog	41
4.4	Recente landschapsveranderingen	45
5	Besluit	47
5.1	Interpretatie en datering.....	47
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering	47
5.3	Samenvatting.....	48
6	Kwaliteitscontrole en ondertekening	49
7	Bibliografie.....	50

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: Ligging studiegebied. Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (Geopunt 2017)	9
Figuur 2: Ligging studiegebied. GRB met aanduiding studiegebied (Geopunt 2017)	9
Figuur 3: Opmetingsplan van de huidige situatie en kadastraal inplantingsplan (opdrachtgever 2017)	12
Figuur 4: Foto (26/09/2017) van de huidige situatie in de noordoostelijke zone van het studiegebied (onbebouwd) (ABO nv 2017).....	13
Figuur 5: Foto (26/09/2017) van de huidige situatie ter hoogte van de Ieperstraat (bebouwd) (ABO nv 2017).....	13
Figuur 6: Bouwplannen van de toekomstige situatie (opdrachtgever 2017).....	14
Figuur 7: Visualisatie van de toekomstige situatie ten opzichte van de bestaande situatie aan de Ieperstraat (opdrachtgever 2017)	15
Figuur 8: 3D-visualisatie van de bestaande en toekomstige situatie (voorzijde) (opdrachtgever 2017)	15
Figuur 9: 3D-visualisatie van de bestaande en toekomstige situatie (achterzijde) (opdrachtgever 2017).....	16
Figuur 10: Toekomstige situatie met aanduiding van reeds verstoorde en onverstoorde zones binnen de geplande bouwwerken geprojecteerd op een luchtfoto 2016 (Geopunt 2017).....	16
Figuur 12: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofiel van het studiegebied volgens een noord-zuid-as (Geopunt 2017)	18
Figuur 13: Hoogteprofiel volgens een west-oost-as met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017).....	18
Figuur 14: Hoogteprofiel volgens een noord-zuid-as met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017).....	19
Figuur 15: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017).....	19
Figuur 16: Hillshade (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017).....	20
Figuur 17: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017).....	21
Figuur 18: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (Geopunt 2017).....	22
Figuur 19: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)	23
Figuur 20: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017).....	24
Figuur 21: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017).....	25
Figuur 22: Bodemgebruikskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017).....	26
Figuur 23: Tabel met geraadpleegde bronnen.....	27
Figuur 24: Weergave van de locaties met gekend bouwkundig erfgoed binnen een straal van 500m (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017)	28
Figuur 25: Tabel van het bouwkundig erfgoed in de regio (< 500m).....	29
Figuur 26: Weergave van de locaties van beschermde monumenten in de nabije omgeving (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017)	29
Figuur 27: Tabel van de beschermde monumenten in de nabije omgeving.....	31
Figuur 28: Alle CAI-meldingen in de nabije omgeving	32
Figuur 29: Overzichtstabel CAI in de nabije omgeving.....	32

Figuur 30: Detail uit de Flandria Illustrata kaart van Vlaanderen (Sanderus) (Ghent University Library, 2017).....	34
Figuur 33: Villaretkaart (1745-1748) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)	37
Figuur 34: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017).....	38
Figuur 35: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	39
Figuur 36: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	40
Figuur 37: Popp-kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)	41
Figuur 38: Loopgravenkaart (04/01/1917) met aanduiding van het studiegebied (National Library of Scotland 2017).....	42
Figuur 39: Loopgravenkaart (13/08/1917) met aanduiding van het studiegebied (National Library of Scotland 2017).....	43
Figuur 40: Loopgravenkaart (27/12/1917) met aanduiding van het studiegebied (National Library of Scotland 2017).....	43
Figuur 41: Loopgravenkaart (06/09/1918) met aanduiding van het studiegebied (National Library of Scotland 2017).....	44
Figuur 42: Britse luchtfoto (04/10/1918) met aanduiding van het studiegebied (In Flanders Fields Museum 2017)	44
Figuur 43: Orthofoto (1971-panchromatisch) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017). 45	
Figuur 44: Orthofoto (1979-1990) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)	46
Figuur 45: Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (Geopunt 2017)	46

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

---

1 INLEIDING

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Menen, Ieperstraat, Eerste Wereldoorlog (WO I), munitie

1.2 ADMINISTRatieve GEGEVENS

Projectcode	Onroerend Erfgoed: 2017J22
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2016/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	
- straat + nr.:	Ieperstraat 173
- postcode :	8930
- fusiegemeente :	Menen
- land :	België
Lambertcoördinaten (EPSG:31370)	N: 61345,388 / 166325,757 O: 61372,602 / 166222,947 Z: 61333,292 / 166183,638 W: 61296,754 / 166203,796
Kadaster	
- Gemeente :	Menen
- Afdeling :	1
- Sectie :	C
- Percelen :	326z13
Onderzoekstermijn	Oktober-november 2017
Thesauri	Bureauonderzoek, Menen, Ieperstraat, Eerste Wereldoorlog (WO I), munitie

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in hoeverre het archeologisch archief dat potentieel aanwezig is op een terrein is bedreigd door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven. Ten eerste wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van de site. Daarnaast wordt nagegaan welke bewaring we kunnen verwachten van deze archeologische resten. Ten derde wordt nagegaan wat de impact van de geplande ingreep in de bodem zal zijn op deze resten.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de opdrachtgever. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek; in situ bewaring of vrijgave van het terrein.

1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

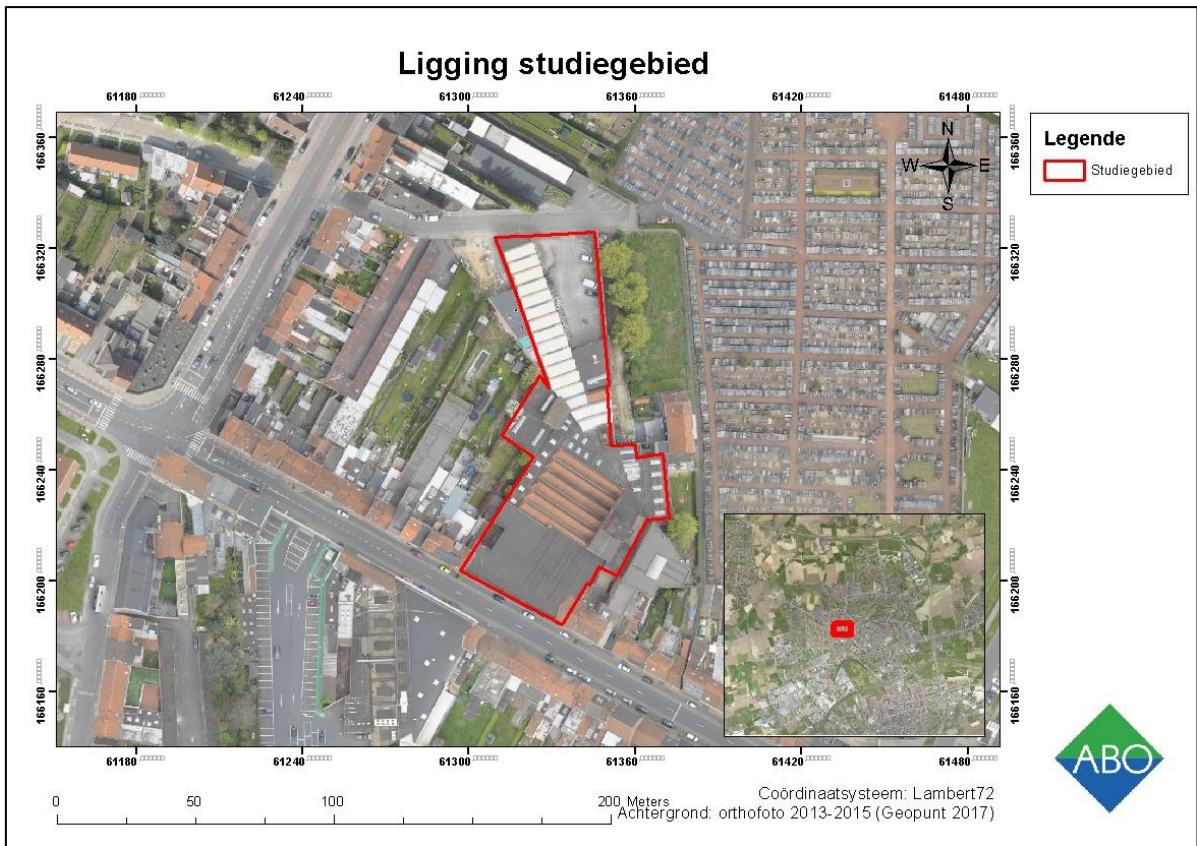
Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer naar aanleiding van de bouw van een Brico-winkel met parkeerzone (ca. 5.242m²).

Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze ingreep betrekking heeft de grens van 3.000m² overschrijdt (ca. 5.242m²) en de ingreep in de bodem de grens van 1.000m² overschrijdt buiten een archeologische zone, moet er in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Hierbij wordt bijgevolg een archeologienota opgemaakt op basis van bureauonderzoek.

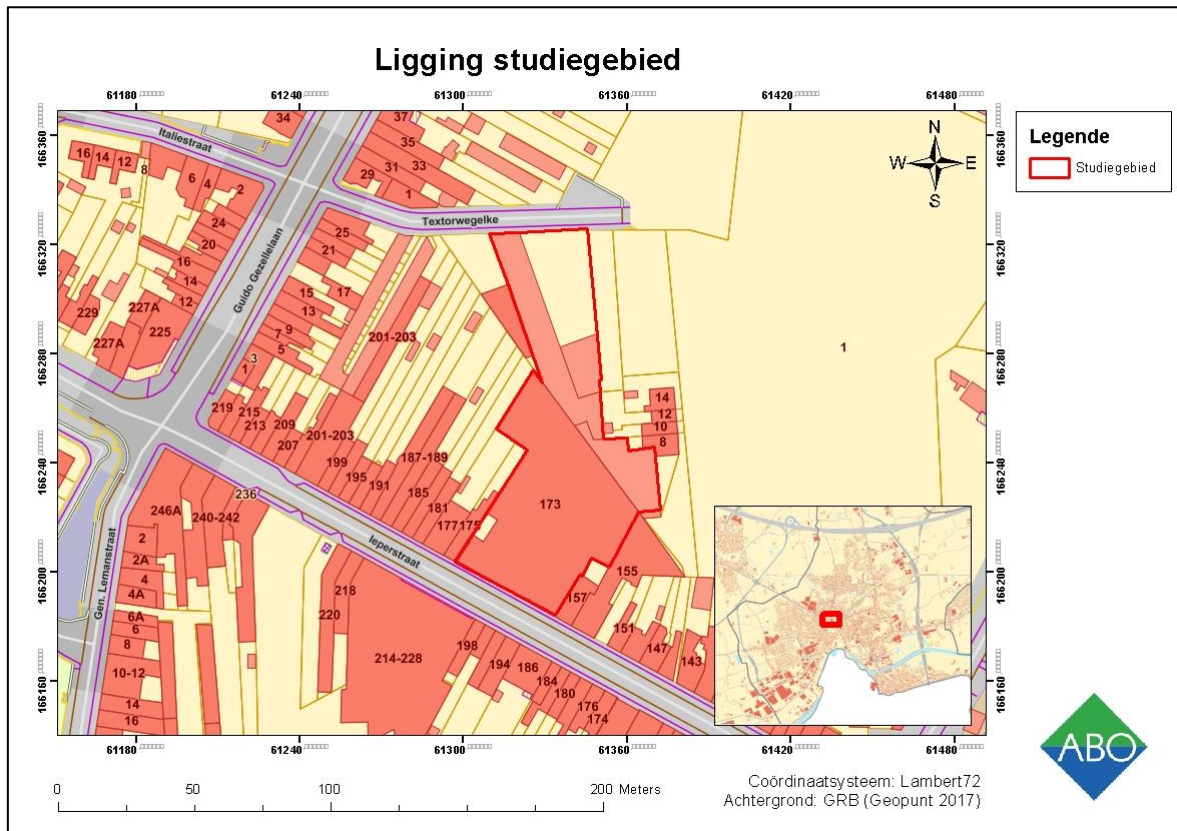
1.5 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het studiegebied is gelegen aan de Ieperstraat 173, op het perceel 326z13. Deze perceelgrenzen vormen eveneens de grenzen van het studiegebied.

Figuur 1: Ligging studiegebied. Orthofotomozaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (Geopunt 2017)

Figuur 2: Ligging studiegebied. GRB met aanduiding studiegebied (Geopunt 2017)

1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

Volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

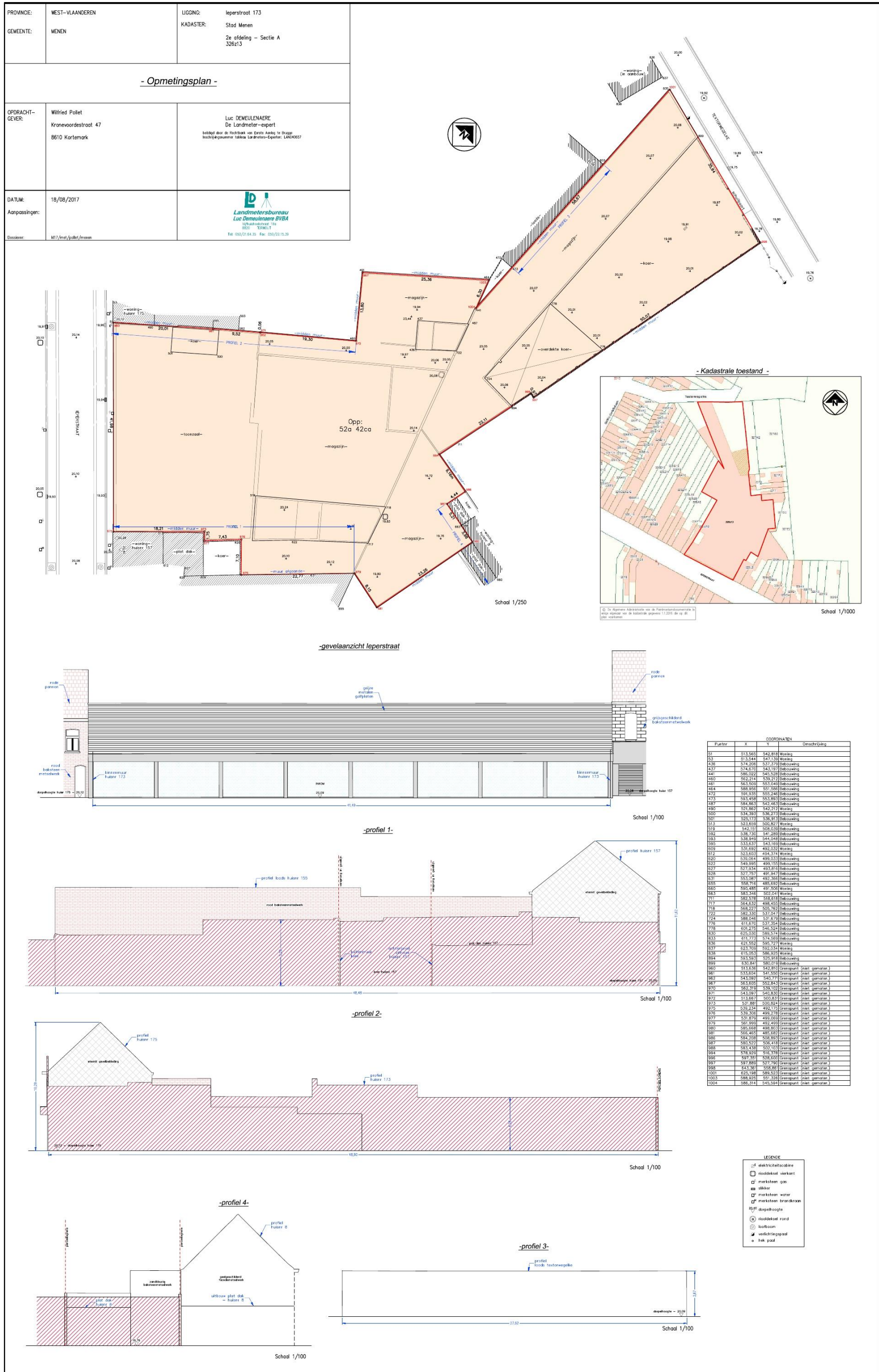
- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiervoor werden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst. 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het studiegebied is gelegen in een bebouwde zone en is quasi volledig bebouwd (85%), met uitzondering van de noordoostelijke zone (15%) (800m²). De bebouwde zone bestaat uit een grote winkel met toonzalen en magazijnen (fig. 5). Het gebouw bestaat uit twee verdiepingen, zonder kelder, met een maximale hoogte van 11.62m (fig. 3). De bodemingreep ter hoogte van het bebouwde deel zal niet dieper reiken dan de huidige verstoring (ca. -1.20m-mv). Op het onbebouwde deel zijn asfaltverhardingen gelegen, die opnieuw zullen worden aangelegd bij de geplande werken (fig. 4) Hierbij is het bodemarchief slechts in beperkte mate reeds verstoord.

Figuur 3: Opmetingsplan van de huidige situatie en kadastraal inplantingsplan (opdrachtgever 2017)¹

¹ De originele opmetingsplannen zullen in bijlage worden toegevoegd voor een optimale leesbaarheid.

Figuur 4: Foto (26/09/2017) van de huidige situatie in de noordoostelijke zone van het studiegebied (onbebouwd) (ABO nv 2017)

Figuur 5: Foto (26/09/2017) van de huidige situatie ter hoogte van de Ieperstraat (bebouwd) (ABO nv 2017)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De nieuwbouw die zal worden opgericht, bestaat uit een winkel aan de zijde van de Ieperstraat, met achteraan een buitenverkoop deel (fig 6-9). Tussen deze delen is een SAS met WC voorzien. Verder zal een poort worden opgericht die toegang zal verlenen tot de parking vanuit de Ieperstraat. De gebouwen zullen opgebouwd worden uit een prefab skelet met funderingszolen tot op een diepte van ca. -1.20m-mv. Dit reikt niet dieper dan de funderingen van het huidige gebouw (cf. hfst. 2.1). Ter hoogte van de noordoostelijke zone (800m²) – waar momenteel enkel verhardingen gelegen zijn – zullen nieuwe verhardingen worden aangelegd onder een nieuw dak dat ondersteund zal worden door drie palenrijen. De aanleg hiervan zal slechts een beperkte bodemingreep met zich meebrengen aangezien de maximale ontgravingsdiepte van de nieuwe verhardingen (max. -0.70m-mv) niet dieper zal reiken dan de huidige verhardingen (max. -0.70m-mv). Gezien de beperkte omvang van deze zone en de beperkte ontgravingsdiepte, is het potentieel tot kennisvermeerdering erg laag.

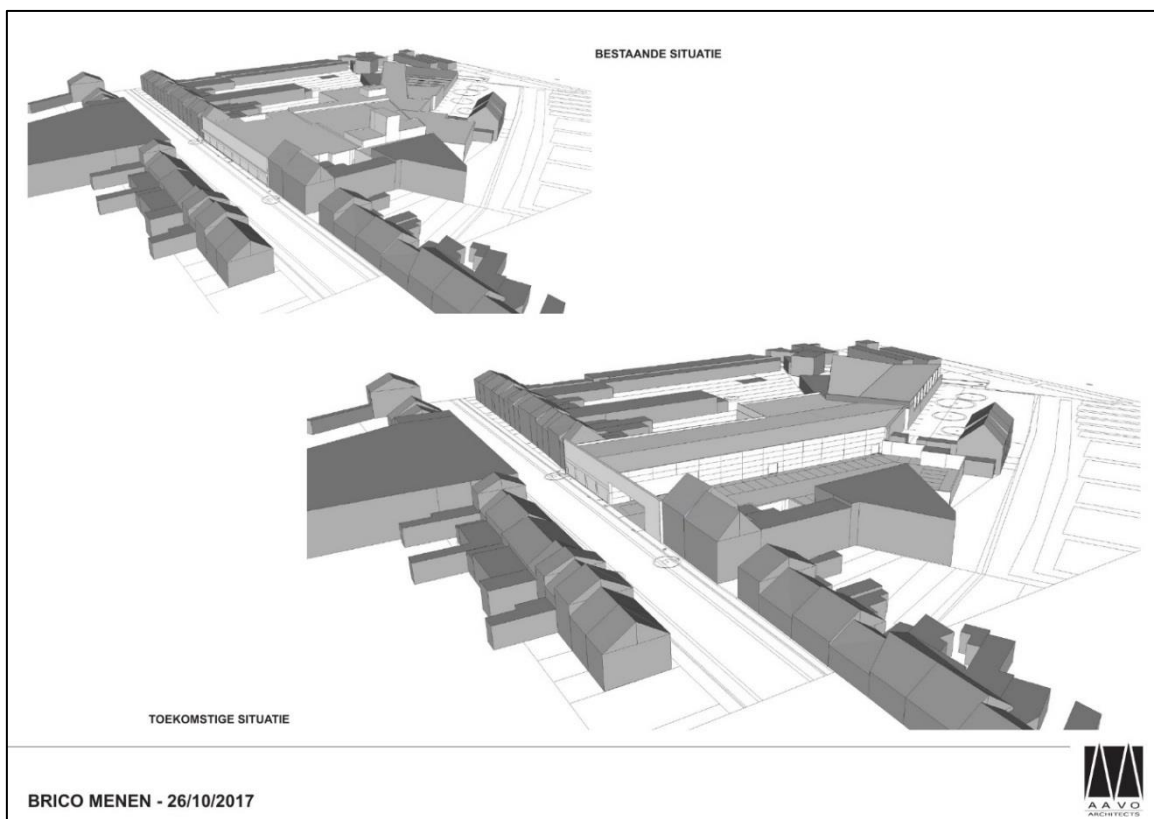

Figuur 6: Bouwplannen van de toekomstige situatie (opdrachtgever 2017)²

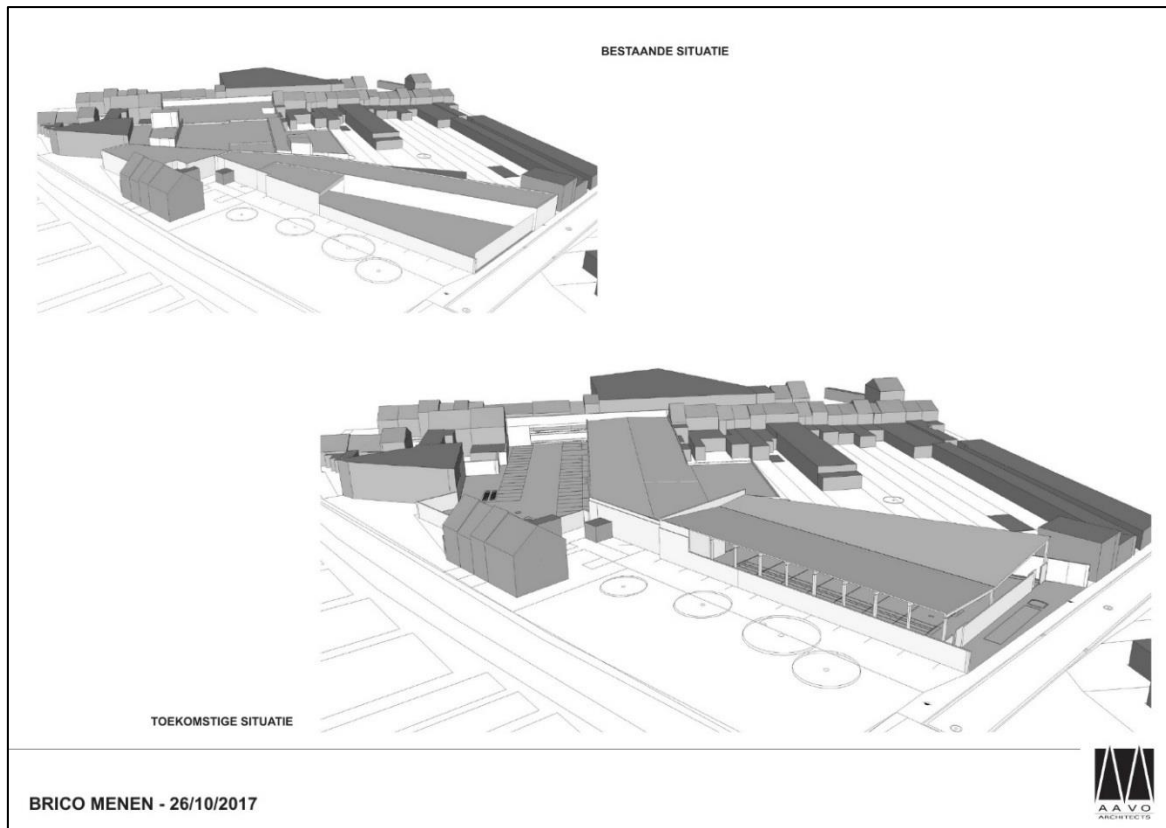
² De originele bouwplannen zullen in een aparte bijlage worden toegevoegd voor een optimale leesbaarheid.

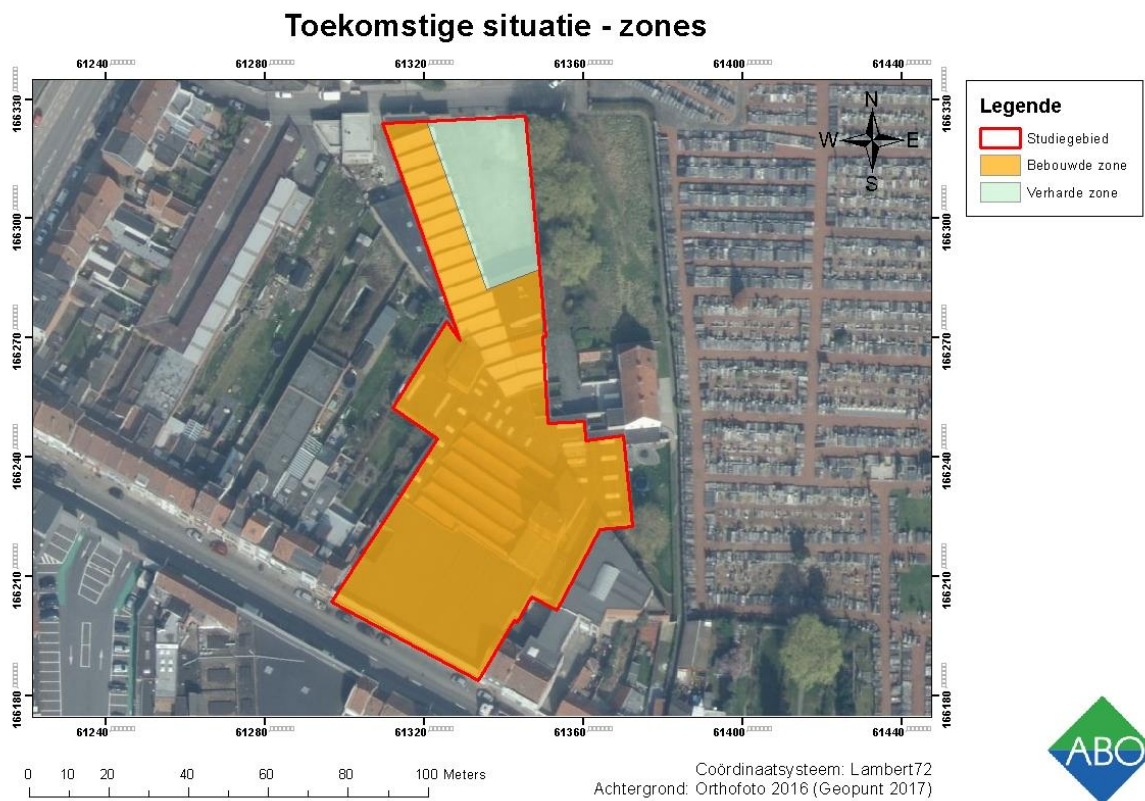
Figuur 7: Visualisatie van de toekomstige situatie ten opzichte van de bestaande situatie aan de leperstraat (opdrachtgever 2017)

Figuur 8: 3D-visualisatie van de bestaande en toekomstige situatie (voorzijde) (opdrachtgever 2017)

Figuur 9: 3D-visualisatie van de bestaande en toekomstige situatie (achterzijde) (opdrachtgever 2017)

Figuur 10: Toekomstige situatie met aanduiding van reeds bebouwde en verharde zones binnen de geplande bouwwerken geprojecteerd op een luchtfoto 2016 (Geopunt 2017)

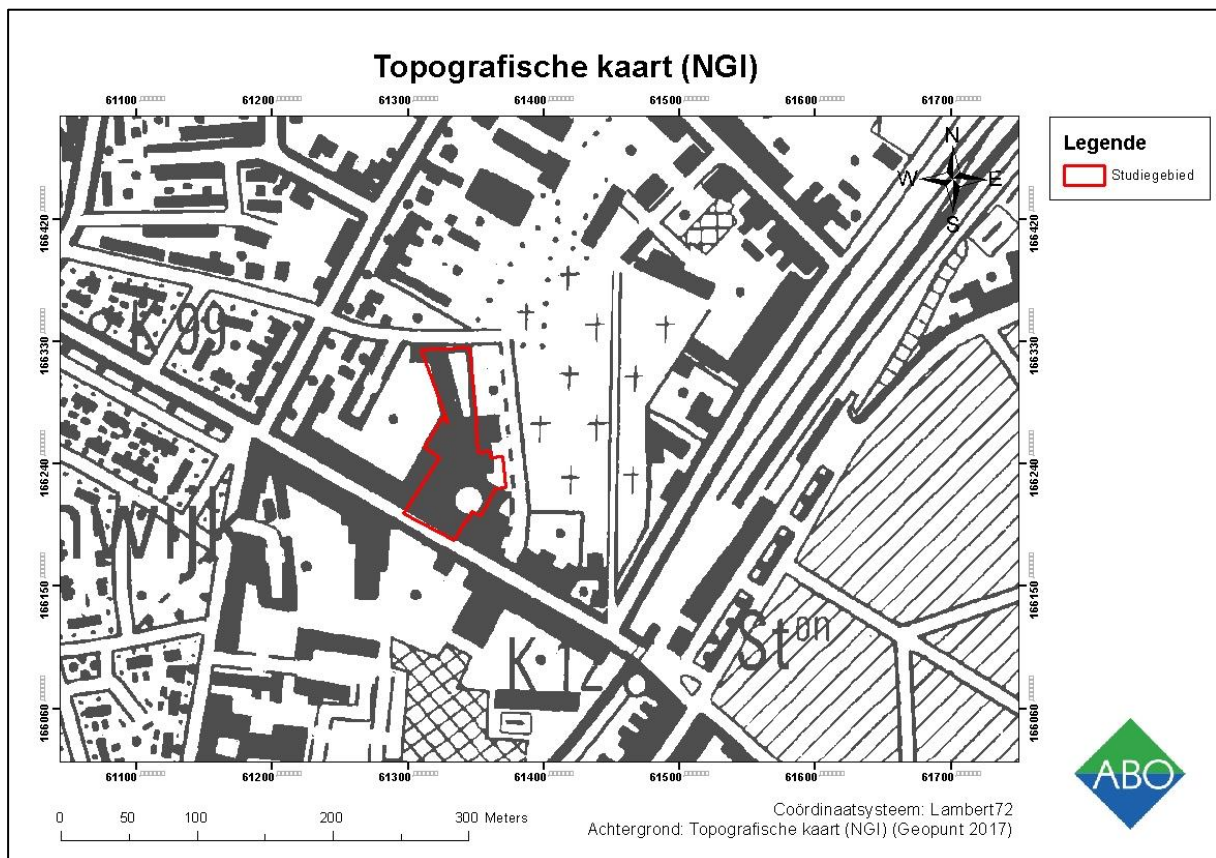
3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het studiegebied is gelegen langs de Ieperstraat, ten westen van de stadskern van Menen. Net ten oosten van het studiegebied is een begraafplaats gelegen, met verder naar het oosten toe het station van Menen (fig. 11) Deze wijk bestaat voornamelijk uit woonhuizen, hoewel er ook grote bedrijfsgebouwen en supermarkten terug te vinden zijn. Op de topografische kaart wordt de woonwijk ten zuidwesten van het studiegebied omschreven als een nieuwe tuinwijk.

Op landschappelijk niveau is Menen gelegen op een lokale zandrug in het landschap, aan een meander van de Leie (ca. 550m ten zuiden van het studiegebied). Daarnaast zijn ook nog de Geluwebeek in het noorden (ca. 400m) en de Kruibeek in het zuiden (ca. 600m) nabij het studiegebied gelegen. Op de loopgravenkaarten van WO I is een klein beekje (Vierwerelbeek), aangeduid net ten zuiden van het studiegebied, waar momenteel de tuinwijk is aangelegd (cf. hfst. 4.3).

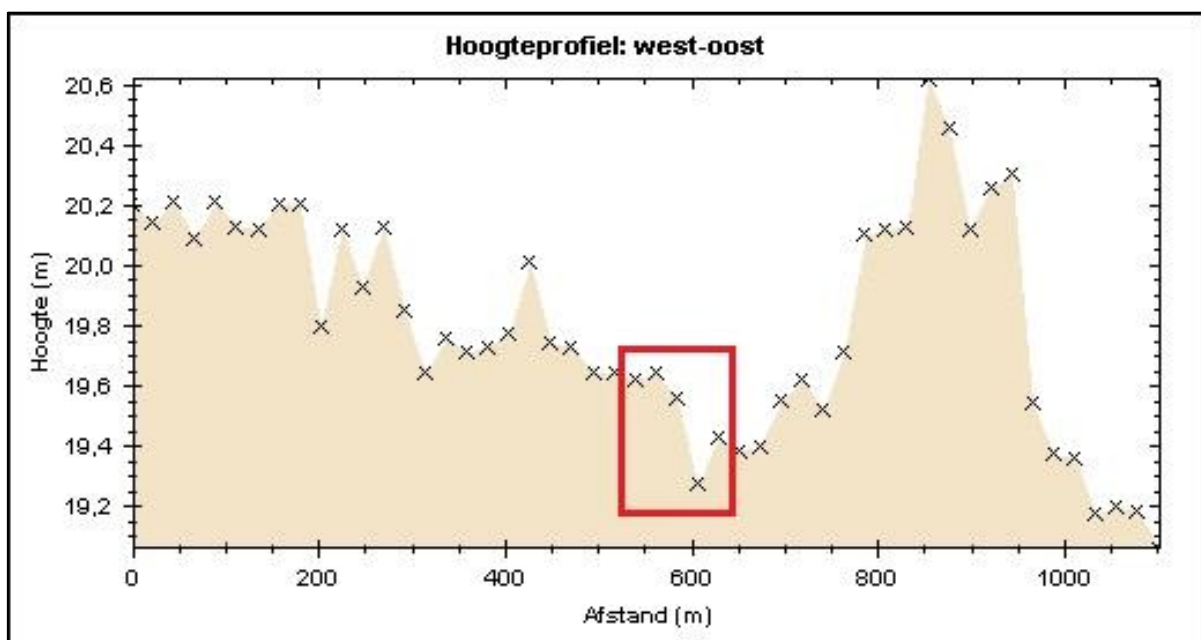
Figuur 11: Topografische kaarten met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

3.1.2 HOOGTEVERLOOP

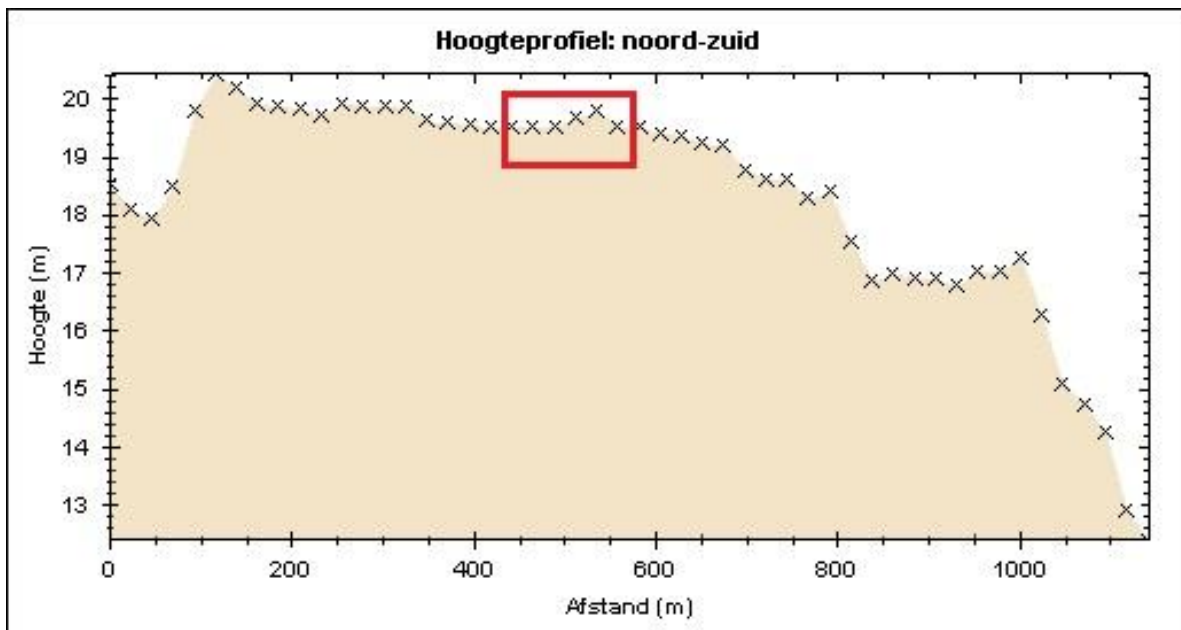
Het studiegebied is gelegen op een lokale verhoging (ca. 19.5mTAW) in het landschap, tussen de Leievallei en de vallei van de Geluwebeek (fig. 12-16). Dit is een zeer aantrekkelijke plaats binnen nederzettingenpatronen in het verleden, gezien de iets hogere ligging nabij meerdere waterlopen.

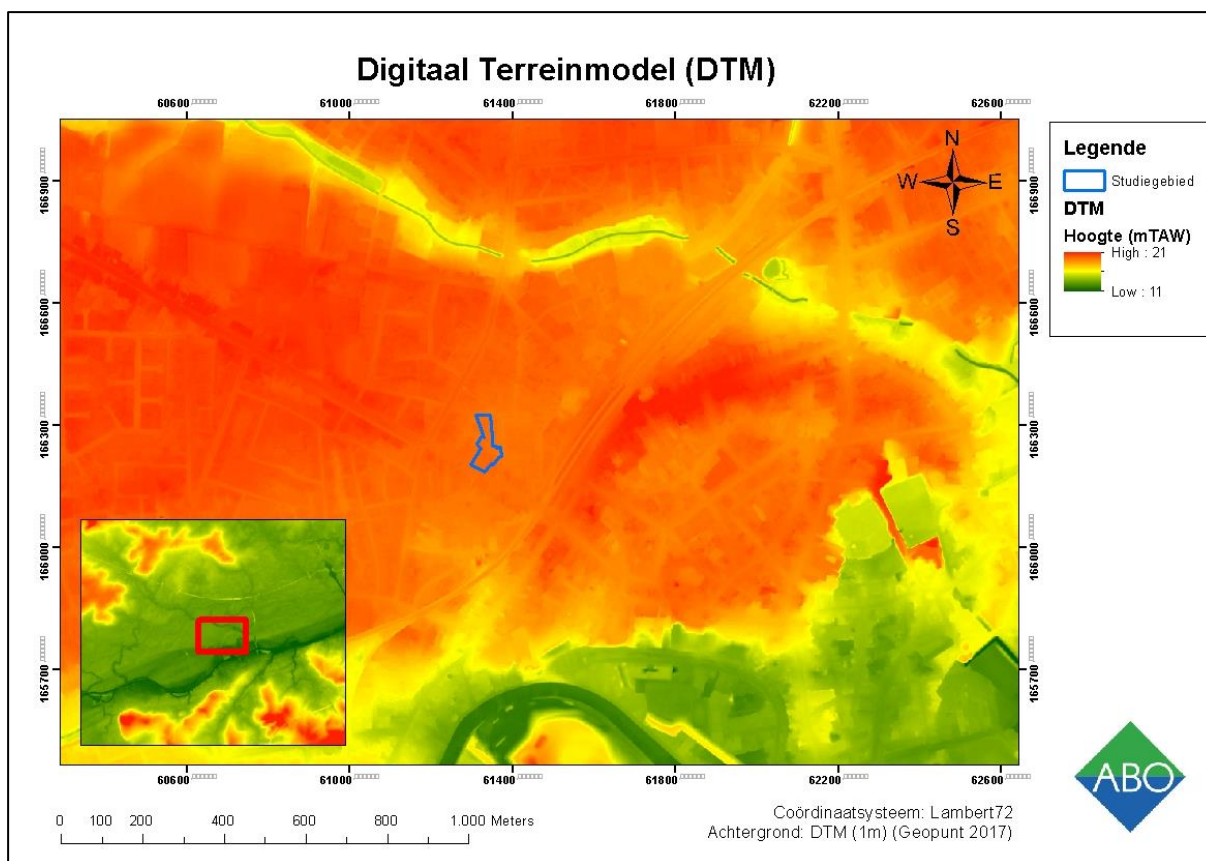
Figuur 12: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met hoogteprofiel van het studiegebied volgens een noord-zuid-as (Geopunt 2017)

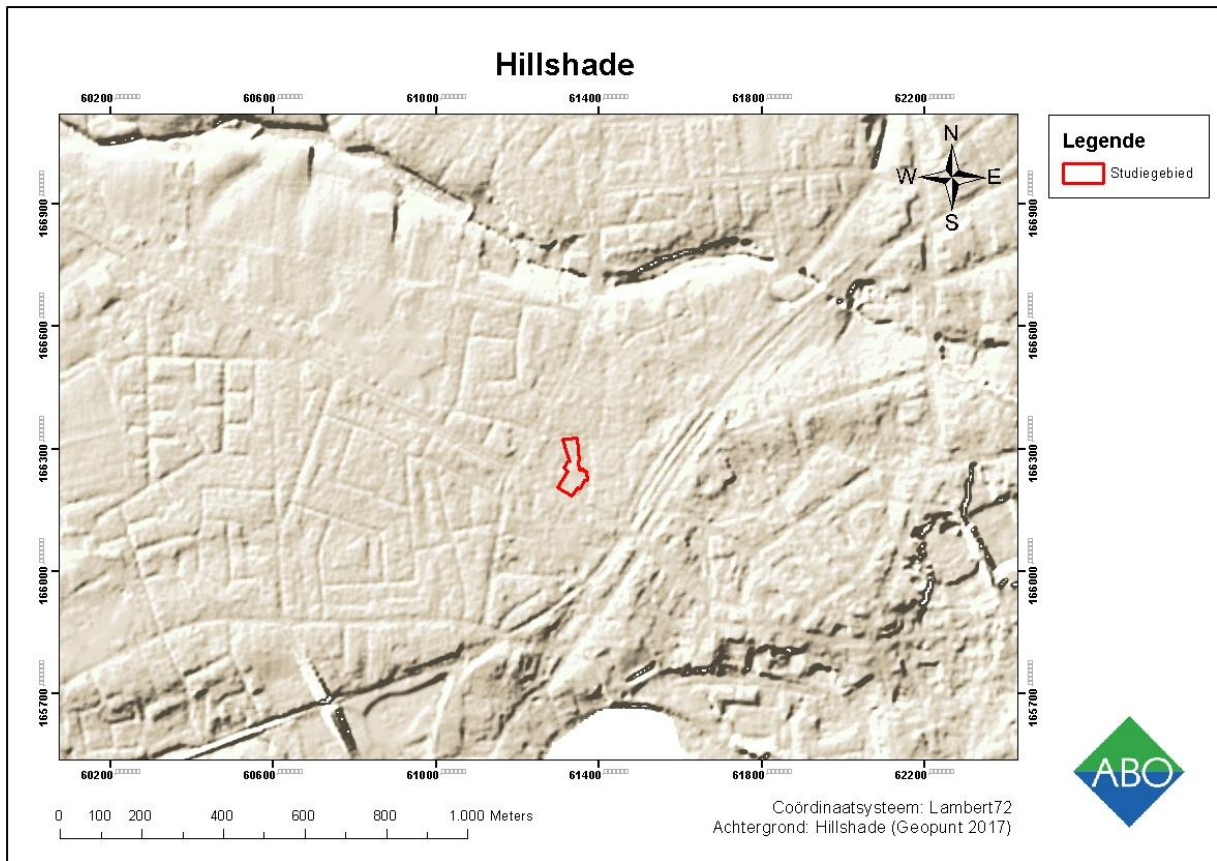
Figuur 13: Hoogteprofiel volgens een west-oost-as met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

Figuur 14: Hoogteprofiel volgens een noord-zuid-as met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

Figuur 15: DTM (1m) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

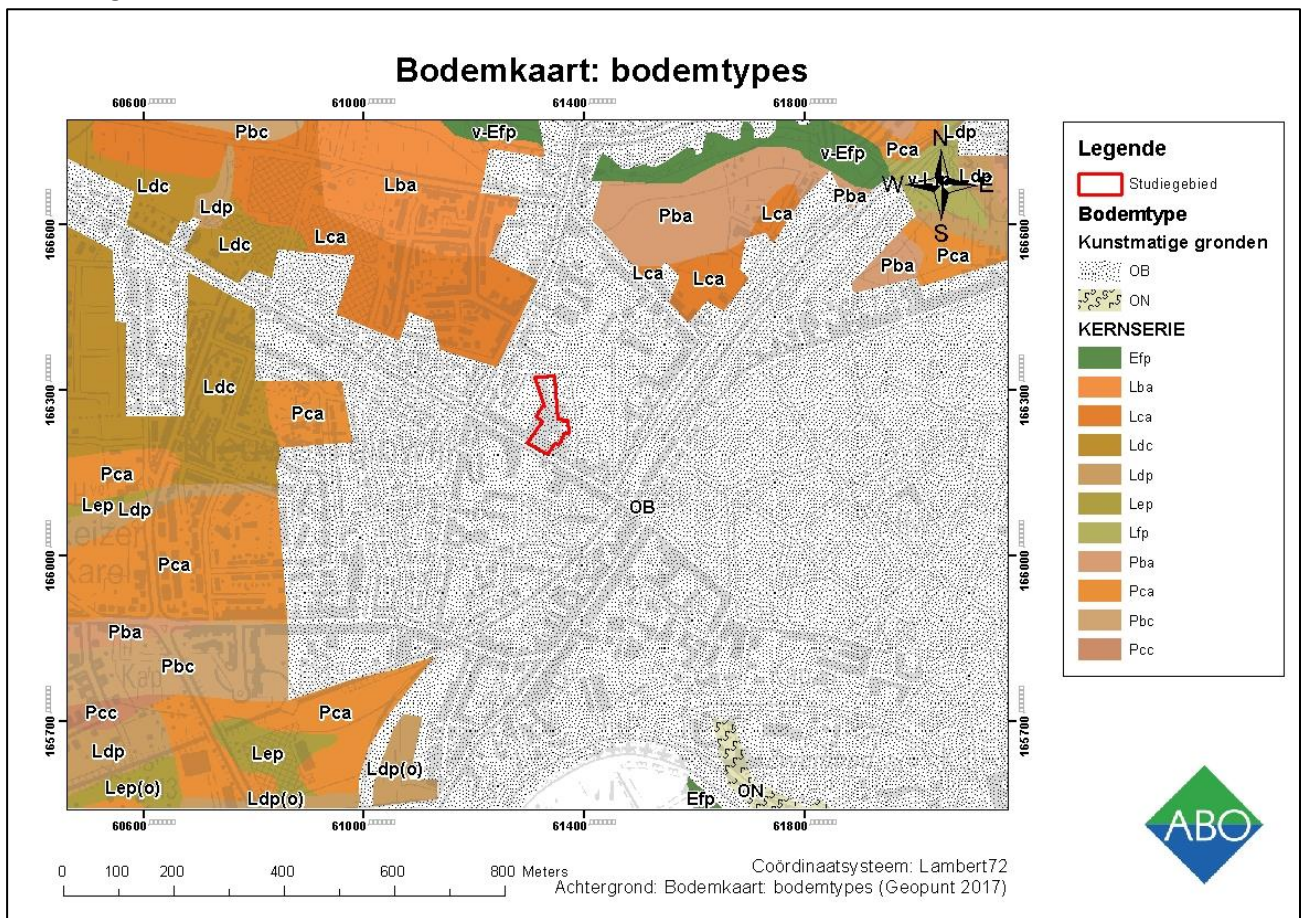

Figuur 16: Hillshade (afgeleid van DTM 1m) met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

3.2.1 BODEMKAARTEN

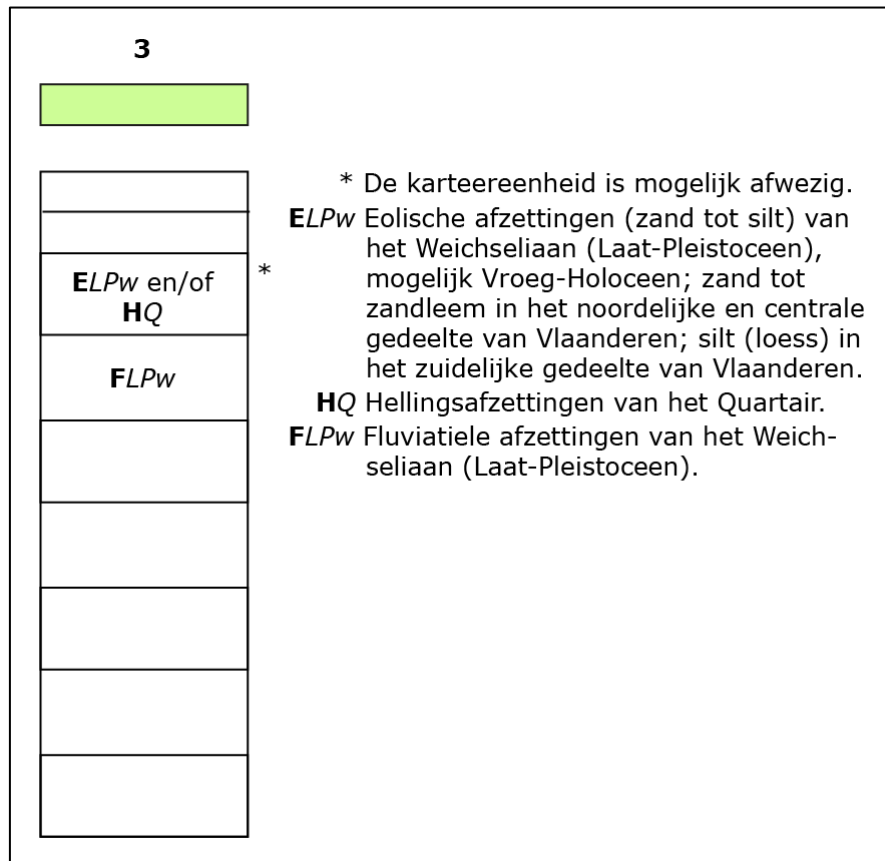
Het studiegebied is gelegen binnen een bebouwde zone (**OB**) (fig. 17). Binnen dit bodemtype werd het bodemarchief reeds mogelijk verstoord door menselijke ingrepen, waardoor mogelijke archeologische resten verloren kunnen zijn gegaan. Op grotere schaal bevindt het studiegebied zich binnen de zandleemstreek. De bodems binnen het hoger gelegen deel in de meander van de Leie zijn voornamelijk matig droge tot droge zandbodems (**Lca, Pca, Ldp, Pba, Pbc**). Deze droge bodems waren erg aantrekkelijke nederzittingsplaatsen tijdens de steentijden, maar ook later nog, tijdens de metaaltijden, de Romeinse periode en de middeleeuwen. De B-horizont bevindt zich tussen -0.50 en -0.90m-mv, vaak onder een uitlogingshorizont. Dit stemt mogelijk overeen met de diepte van het archeologisch niveau.

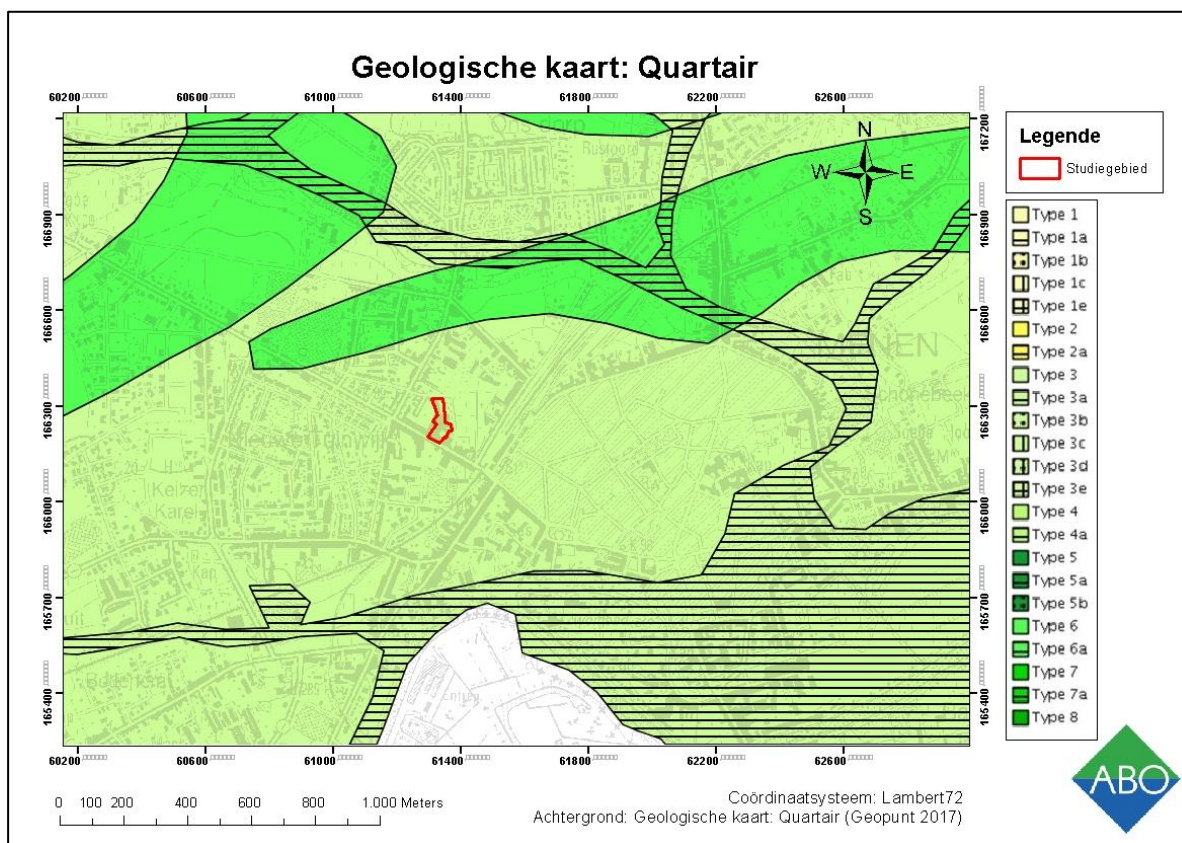
Figuur 17: Gedigitaliseerde bodemkaart (1:20.000) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Het Quartaire pakket (type 3) bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan, met daarbovenop hellingsafzettingen (fig. 18-19). Het bovenste deel van de Quartaire sequentie bestaat uit eolische afzettingen uit het Weichseliaan met een zandige tot lemige textuur.

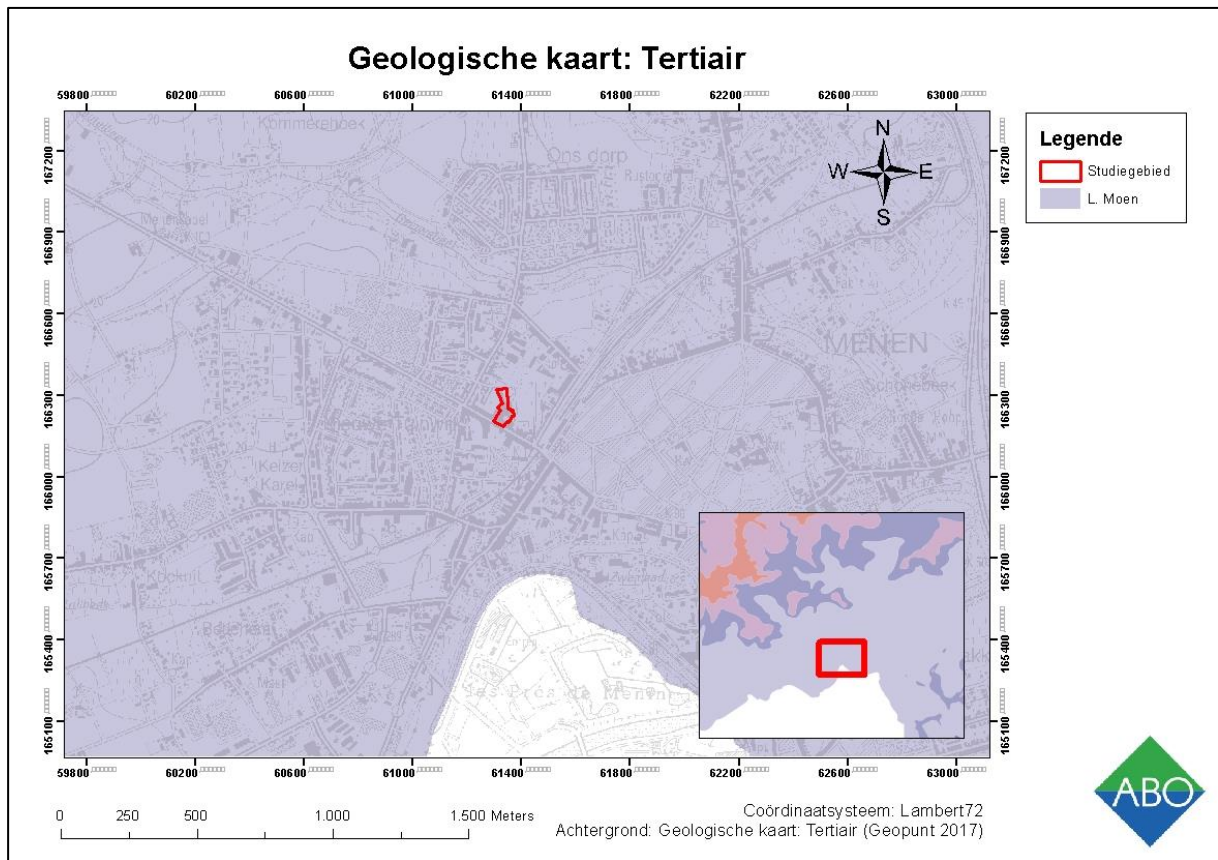
Figuur 18: Quartairgeologische sequentie ter hoogte van het studiegebied (Geopunt 2017)

Figuur 19: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (bron: Geopunt 2017)

3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

Het studiegebied is in het Lid van Moen gelegen, dat deel uitmaakt van de Formatie van Kortrijk. Dit bestaat uit een grijze klei tot silt (fig. 20)

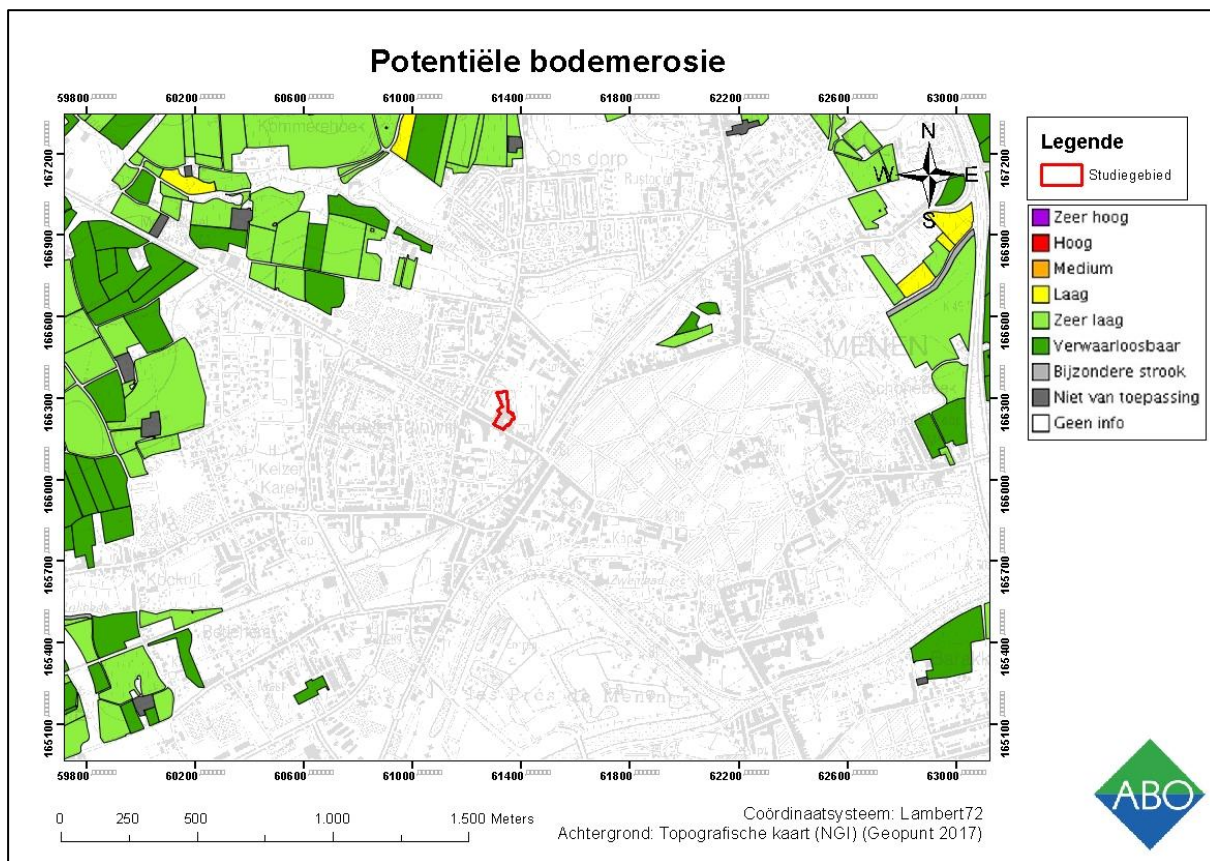

Figuur 20: Gedigitaliseerde tertiairgeologische kaart (1:50000) met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

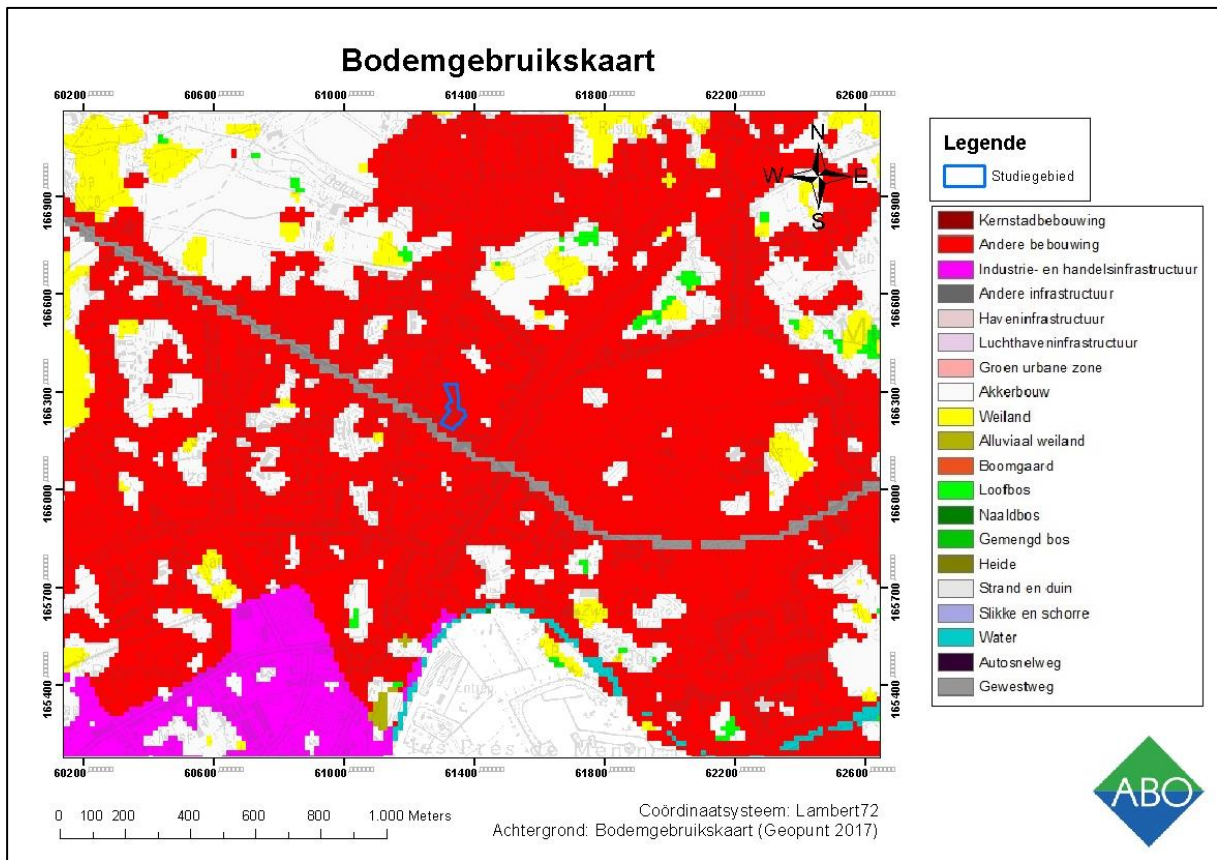
Er is geen informatie beschikbaar omtrent de bodemerosie ter hoogte van de bebouwde zone waarin het studiegebied gelegen is. Binnen het omliggende gebied is de potentiële bodemerosie echter zeer laag tot verwaarloosbaar. Er kan dus gesteld worden dat dit ook het geval is binnen het studiegebied (fig. 21).

Figuur 21: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

3.2.5 BODEMGEBRUIKSKAART

Het studiegebied bevindt zich binnen een uitsluitend bebouwde zone en grenst in het zuiden en zuidwesten aan een gewestweg (fig. 22).

Figuur 22: Bodemgebruiksk kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

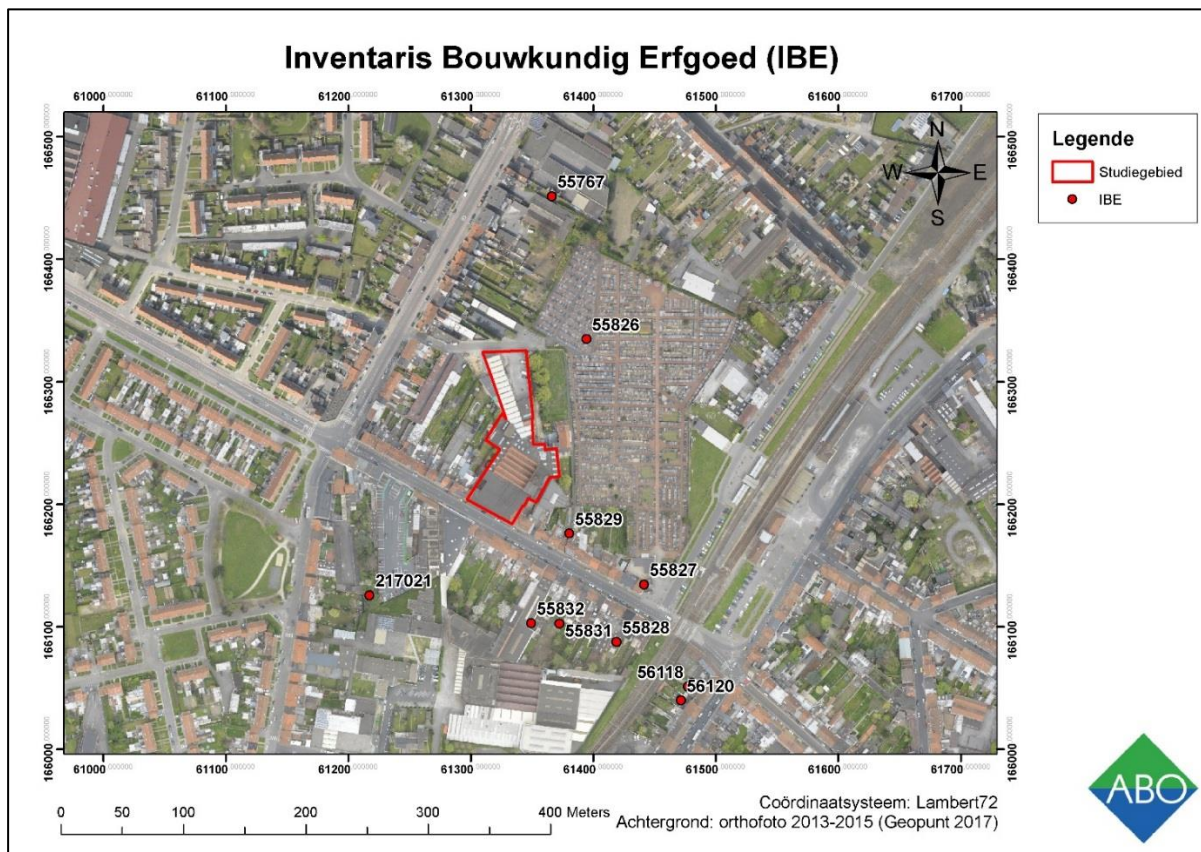
Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 3 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris Archeologische zone	Binnen archeologische zone
Landschapsatlas	Niet relevant
Inventaris Bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.1.1
Beschermde monumenten	Relevant, cf. 4.1.2
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Niet relevant, cf. 4.1.3
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.1.5
Inventaris Historische stadskern	Buiten historische stadskern
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Niet binnen GGA gelegen
Wereldoorlog relictten	Relevant, cf. 4.1.4
Andere historisch/ archeologische relictten	Geen relictten in de buurt (< 1km)
Cartografische bronnen	
Flandria Illustrata – Sanderus (ca. 1586-1664)	Relevant, cf. 4.2.1
Frickxkaart (ca. 1712)	Niet relevant, niet gedetailleerd genoeg maar wel vermeld, cf. 4.2.2
Ferrariskaart (ca. 1770-1778)	Relevant, cf. 4.2.3
Atlas der Buurtwegen (ca. 1841)	Relevant, cf. 4.2.4
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.2.5
Popp kaarten (1842-1879)	Relevant, cf. 4.2.6
Militaire kaarten Eerste Wereldoorlog	Relevant, cf. 4.3

Figuur 23: Tabel met geraadpleegde bronnen

4.1 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

4.1.1 INVENTARIS BOUWKUNDIG ERFGOED

Het bouwkundig erfgoed dateert voornamelijk uit het Interbellum (figuur 24-25). Dit duidt op de grote destructie die heeft plaatsgevonden tijdens de Eerste Wereldoorlog, waarbij het oudere bouwkundig erfgoed verloren is gegaan (cf. hfst. 4.3). Een Duitse bunker ten zuidwesten van het studiegebied duidt eveneens op de militaire activiteiten die hier plaatsvonden.

Figuur 24: Weergave van de locaties met gekend bouwkundig erfgoed binnen een straal van 500m (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017)

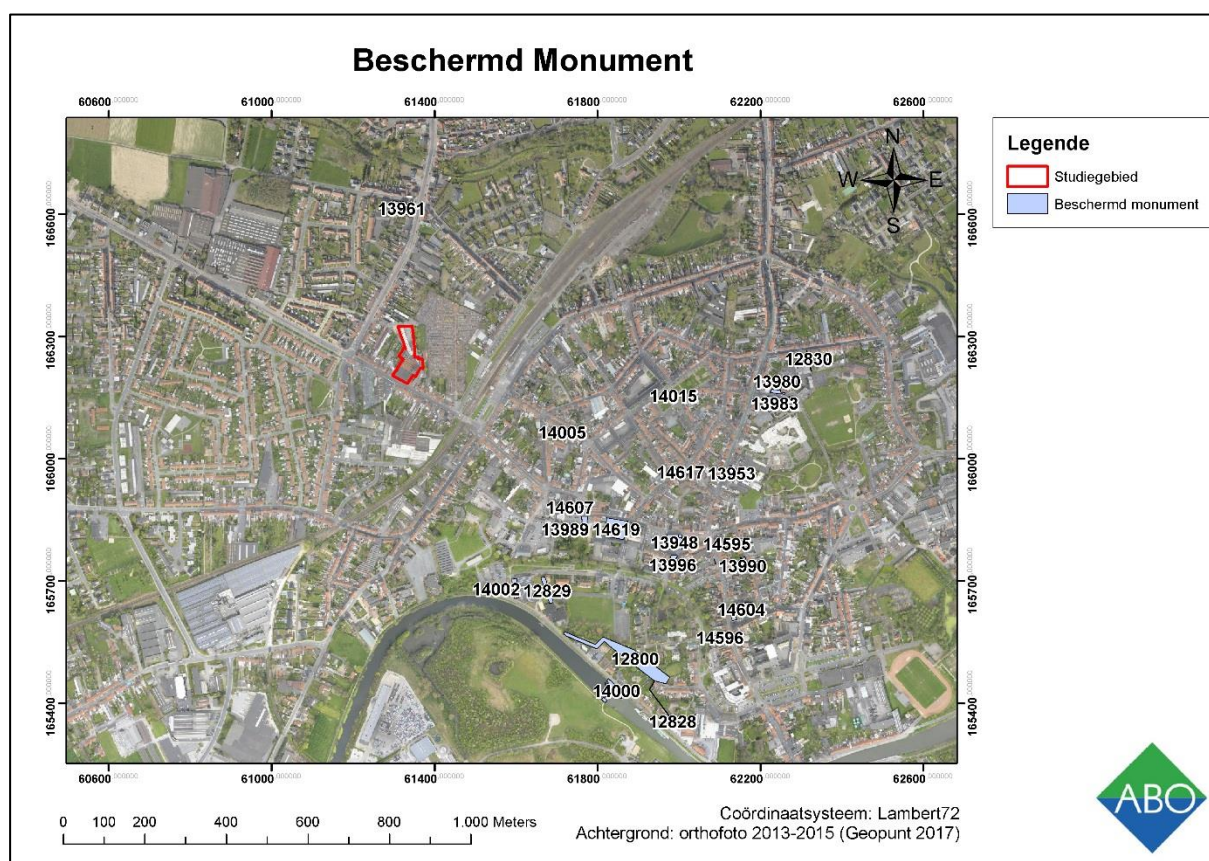
ID	Omschrijving	Datering
55767	Burgerhuis	Interbellum
55826	Stedelijke begraafplaats	Vanaf 19 ^{de} eeuw
55827	Herberg Tramstilstand	Interbellum
55828	Herberg	Interbellum
55829	Arbeidershuis	Interbellum
55830	Burgerhuis	Interbellum
55831	Burgerhuis	Eind 19 ^{de} – begin 20 ^{ste} eeuw

55832	Winkel-woonhuis	Interbellum
56118	Twee burgerhuizen	Einde 19 ^{de} eeuw en interbellum
56120	Burgerhuis	Einde 19 ^{de} eeuw en interbellum
217021	Duitse bunker De Roo Campagne	WO I

Figuur 25: Tabel van het bouwkundig erfgoed in de regio (< 500m)

4.1.2 BESCHERMDE MONUMENTEN

De beschermde monumenten bevinden zich bijna uitsluitend binnen de historische stadskern van Menen (fig. 26). De enige uitzondering hierop is de parochiekerk Sint-Jan-Baptist, ten noorden van het studiegebied. Deze parochiekerk werd na WO II opgericht.

Figuur 26: Weergave van de locaties van beschermde monumenten in de nabije omgeving (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2017)

ID	Omschrijving	Datering
12800	Oude vestingen	Eind 17 ^{de} eeuw Begin 19 ^{de} eeuw
12828	Verdedigingsmuur en negen kazematten van bastion 9	Eind 17 ^{de} eeuw Begin 19 ^{de} eeuw

12829	Verdedigingsmuur en 22 kazematten van bastion 8	Eind 17 ^{de} eeuw Begin 19 ^{de} eeuw
12830	Verdedigingsmuur en kazematten van bastion 4	Eind 17 ^{de} eeuw Begin 19 ^{de} eeuw
13938	Stadhuis van Menen: belfort	16 ^{de} eeuw 18 ^{de} eeuw 19 ^{de} eeuw Interbellum
13948	Stadhuis van Menen	16 ^{de} eeuw 18 ^{de} eeuw 19 ^{de} eeuw Interbellum
13953	Brouwerswoning Les Trois Rois	19 ^{de} eeuw Interbellum
13954	Stadhuis van Menen met schuilkelder	16 ^{de} eeuw 18 ^{de} eeuw 19 ^{de} eeuw Interbellum
13961	Parochiekerk Sint-Jan-Baptist	Na WO II
13980	Eenheidsbebouwing van zes stadswoningen	Eind 19 ^{de} eeuw
13983	Klooster Onze-Lieve-Vrouw van Vrede	18 ^{de} – 20 ^{ste} eeuw
13989	Neoclassicistisch herenhuis	Eind 19 ^{de} eeuw
13990	Stadswoning	17 ^{de} eeuw Eind 19 ^{de} eeuw
13996	Eclectisch postgebouw	Eind 19 ^{de} eeuw Eind 20 ^{ste} eeuw
14000	Oud sluizencomplex	Interbellum
14002	Badhuis	Interbellum
14005	Eenheidsbebouwing van drie burgerhuizen	Eind 19 ^{de} eeuw - interbellum
14015	Oorlogsgedenkteken voor de militaire en burgerlijke doden	Na WO II
14595	Classicistisch burgerhuis	Begin 18 ^{de} eeuw
14596	Classicistisch herenhuis met uitbreiding: centraal deel en poorten	Eind 18 ^{de} eeuw

14604	Parochiekerk Sint-Vedastus	15 ^{de} eeuw Eind 18 ^{de} – begin 19 ^{de} eeuw
14607	Parochiekerk Sint-Franciscus	17 ^{de} -18 ^{de} eeuw
14611	Classicistisch herenhuis met uitbreiding: noordelijk deel	Eind 18 ^{de} eeuw
14612	Burgerhuis: gevel	Begin 20 ^{ste} eeuw
14617	Stadswoning	18 ^{de} eeuw
14619	Krijgshospitaal van de Zusters Annuciaten	17 ^{de} eeuw 19 ^{de} eeuw

Figuur 27: Tabel van de beschermde monumenten in de nabije omgeving

4.1.3 BESCHERMDE STADS- OF DORPSGEZICHTEN

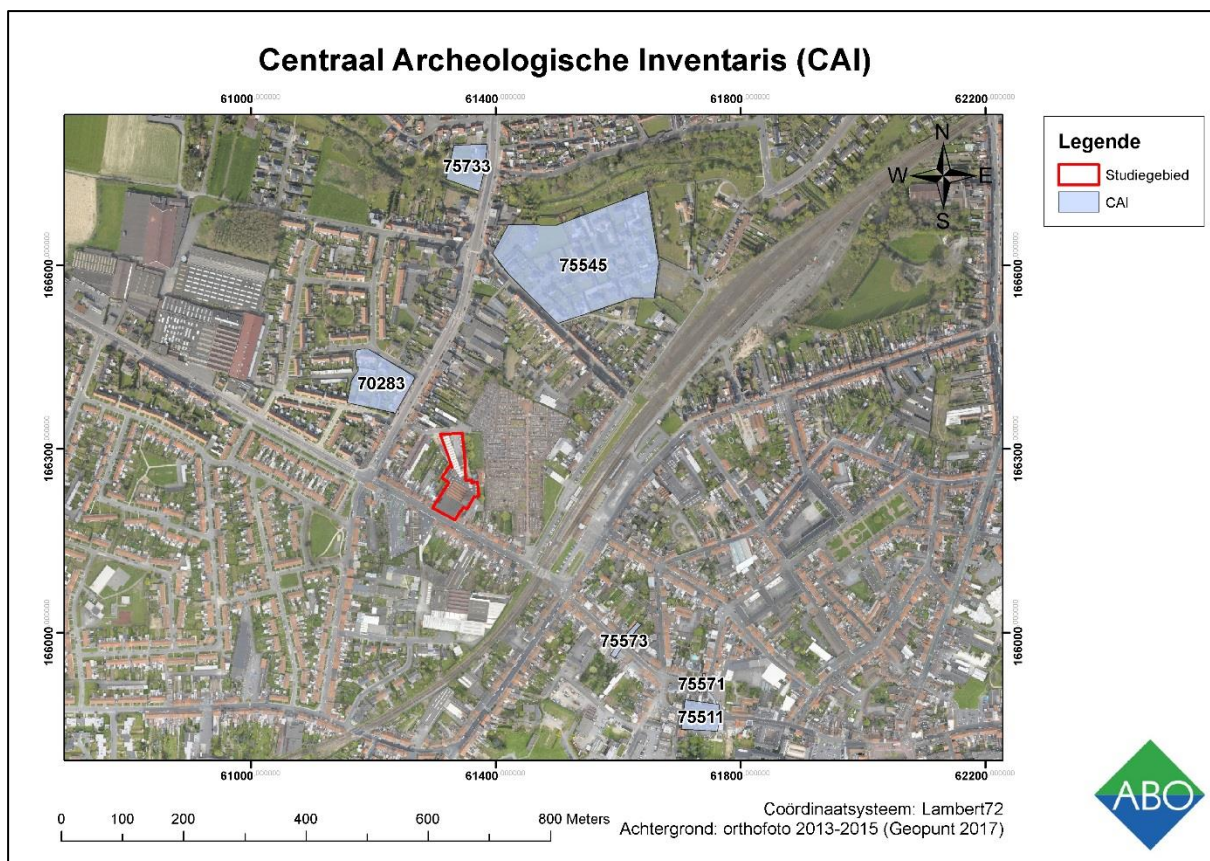
Er zijn geen beschermde stads- of dorpsgezichten in de buurt.

4.1.4 WO I RELICTEN

Er zijn geen WO I relictten in de omgeving. Dit betekent echter niet dat Menen geen deel uitmaakte van de Eerste Wereldoorlog. Een uitvoerige bespreking van Menen tijdens de Eerste Wereldoorlog volgt in hoofdstuk 4.3.

4.1.5 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

De CAI meldingen ten zuidoosten van het studiegebied bevinden zich op de rand van de historische stadskern (fig. 28-29). Hierbij werden 19de-eeuwse verdedigingswerken aangetroffen. De CAI-meldingen buiten de stadskern duiden op een aanwezigheid vanaf het neolithicum tot nu. Er is dus een hoog archeologisch potentieel voor alle periodes vanaf het neolithicum ter hoogte van het studiegebied.

Figuur 28: Alle CAI-meldingen in de nabije omgeving

ID	Omschrijving	Datering
70283	Windmolen	17 ^{de} eeuw
75511	Kapucijnenkerk Menen	17 ^{de} eeuw
75545	Opraving "Bosrand"	Neolithicum – Romeins – Late middeleeuwen – Nieuwe Tijd
75571	Verdedigingswerken	19 ^{de} eeuw (ante quem)
75573	Verdedigingswerken	19 ^{de} eeuw
75733	Site met walgracht	18 ^{de} eeuw (ante quem)

Figuur 29: Overzichtstabel CAI in de nabije omgeving

- ID 70283

Een windmolen op de weg Menen-Geluwe werd vermeld in het Terrier van Menen (1690). Het is zichtbaar op de Ferrariskaart (1770-1778), maar is verdwenen op het Plan Parcellaire (19de eeuw).

○ *ID 75511*

De Kapucijnenkerk van Menen maakte deel uit van het Kapucijnenklooster dat opgericht werd in 1602-1603. De parochiekerk Sint-Franciscus werd er in 1873 bijgebouwd. In 1969 werd het klooster gesloopt. Vier jaar later, in 1973, werden de cryptes blootgelegd (Vanmarcke 1977; Hanssens 1996; Despriet 2009).

○ *ID 75545*

Bij een verkavelingsproject (Bosrand) werden aan de Ezelbrugstraat opgravingen uitgevoerd onder leiding van dhr. Philippe Despriet. Hierbij werden grijszwarte vuurstenen afslagen en klingen gevonden, maar geen typische werktuigen of productieresten. Uit de Midden-Romeinse tijd werd terra sigilata uit Centraal- en Oost-Gallië teruggevonden. Er werd ook aardewerk teruggevonden uit de late middeleeuwen, waaronder Siegburgsteengoed, Langerwehe, Raeren, Frechen en Westerwald materiaal. Deze laatste materialen werden als intrusief beschouwd omdat ze in aangevoerde aarde werden teruggevonden. Deze aarde was bestemd voor de vestingswerken van 1578-1580 tot 1852-1857. Er werden ook vondstconcentraties uit de Nieuwe Tijd aangetroffen, waaronder bruinrood aardewerk, porselein, slibversierd aardewerk en pijpen (Despriet 2009).

○ *ID 75571*

Bij opgravingen aan de leperstraat werden restanten van een tunnel aangetroffen, die onderdeel bleek te zijn van het poortgebouw van de leperpoort. Het is een manschappenverbinding tussen verschillende kazematten. Mogelijk kan het ouder dan de 19de eeuw gedateerd worden, aangezien de leperpoort zowel in de Vaubanvestiging als de Hollandse vesting in de nabije omgeving was gelegen (Despriet 2009).

○ *ID 75573*

Tijdens een archeologisch onderzoek werd een deel van het ravelijn teruggevonden dat deel uitmaakte van de 19de-eeuwse stadsverdediging van Menen. De aangetroffen muur was 1.57m dik en was gemetseld met bakstenen (Despriet 2009).

○ *ID 75733*

Op basis van de Ferrariskaart werd een site met walgracht gelokaliseerd. Mogelijk bevatte deze site een verdwenen motte (archief Philippe Despriet).

4.2 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.2.1 FLANDRIA ILLUSTRATA – SANDERUS (CA. 1586-1664)

In de *Flandria Illustrata* van Sanderus is een gedetailleerde kaart opgenomen van Menen (fig. 30). Het studiegebied valt net buiten de kaart, naar het westen toe (dit is aan de bovenzijde van de kaart). Op deze kaart is Menen reeds voorzien van een stadsversterking, voornamelijk naar het noorden en westen toe. Aan de zuidelijke zijde stroomt de Leie.

Figuur 30: Detail uit de Flandria Illustrata kaart van Vlaanderen (Sanderus) (Ghent University Library, 2017)

4.2.2 LINIEKAART LODEWIJK XIV (1692-1693)

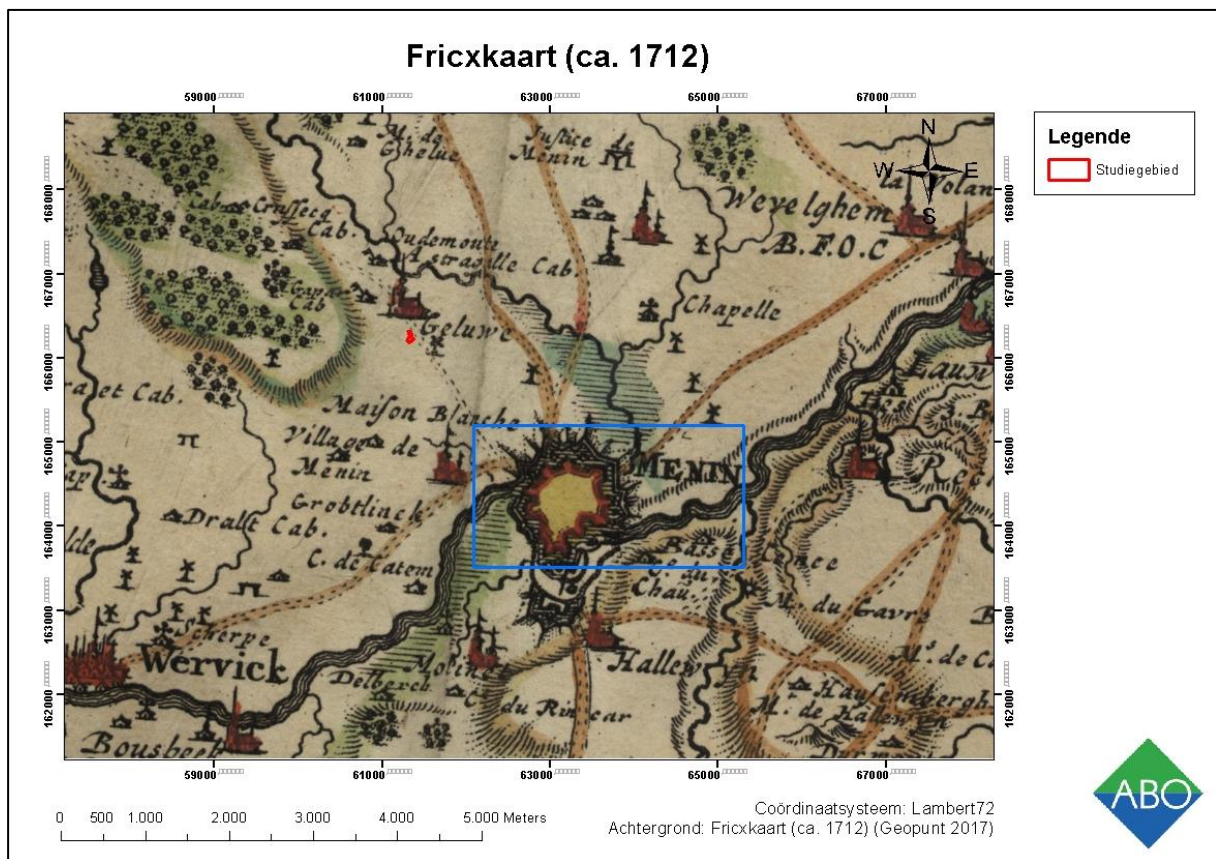
De liniekaart die in opdracht van Lodewijk XIV werd opgesteld geeft Menen weer, alsook het hinterland eromheen (fig. 31). Het omgevende landschap bestaat voornamelijk uit akkerland, met zeer sporadische bewoning langsheen de uitvalswegen. De stadsverdedigingsstructuren zijn uitgebreid met meer redoutes en ravelijnen ten opzichte van de Sanderuskaart. Daarnaast wordt ook vermelding gemaakt van de weg naar Ieper (aangeduid in het blauw, fig 27). Het reliëf is eveneens weergegeven, waardoor te zien is dat het noordwestelijke deel van Menen – alsook het studiegebied – op een hoger gelegen zandrug ligt tussen de waterlopen.

Figuur 31: Liniekaart voor Lodewijk XIV (1692-1693) met ruwe aanduiding van het studiegebied (rood) en de weg naar Ieper (blauw) (Koninklijke Bibliotheek van België, 2017)

4.2.3 FRICXKAART (CA. 1712)

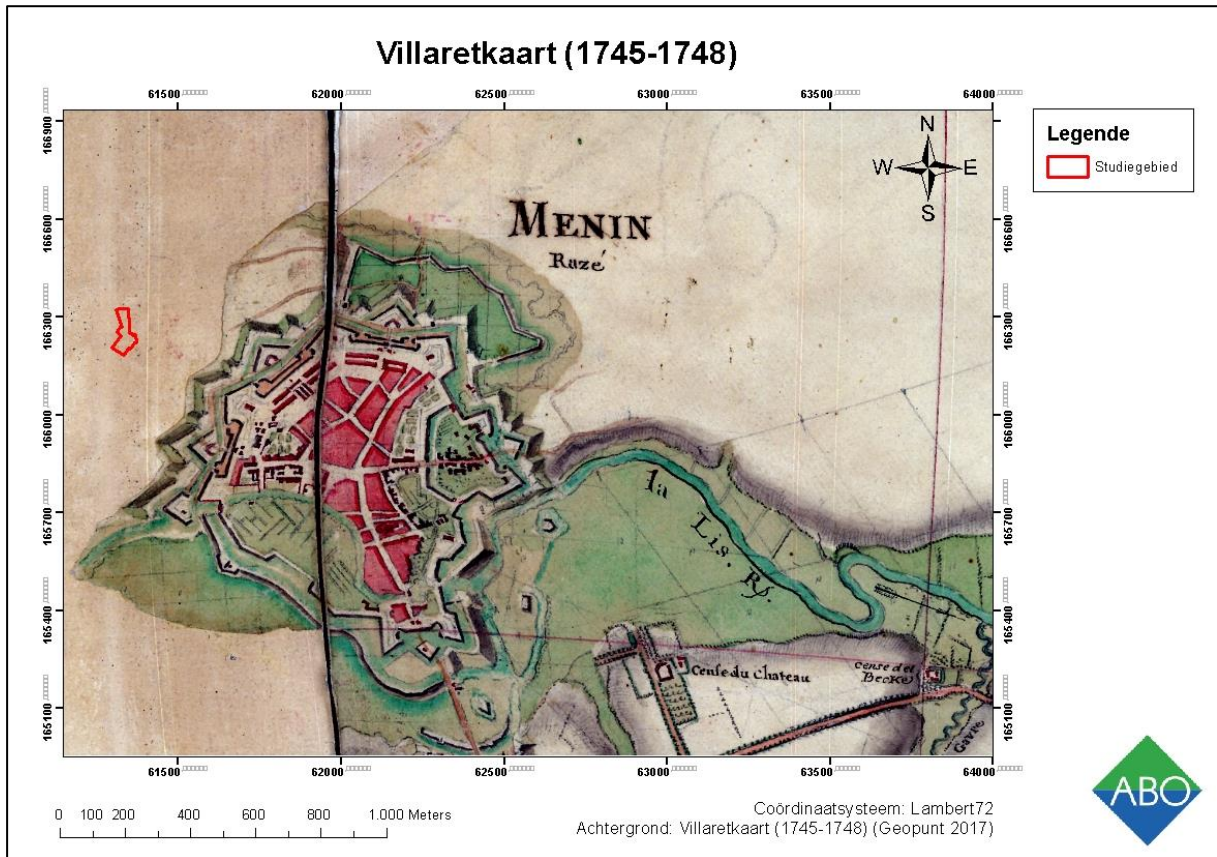
De stadsverdediging rondom Mene is ook aangeduid op de Fricxkaart (fig. 32). Vanwege een beperkte graad van detail, laat deze kaart echter niet toe om gedetailleerde analyses op te stellen.

Figuur 32: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied en de ligging van Mene (Geopunt 2017)

4.2.4 VILLARETKAART (1745-1748)

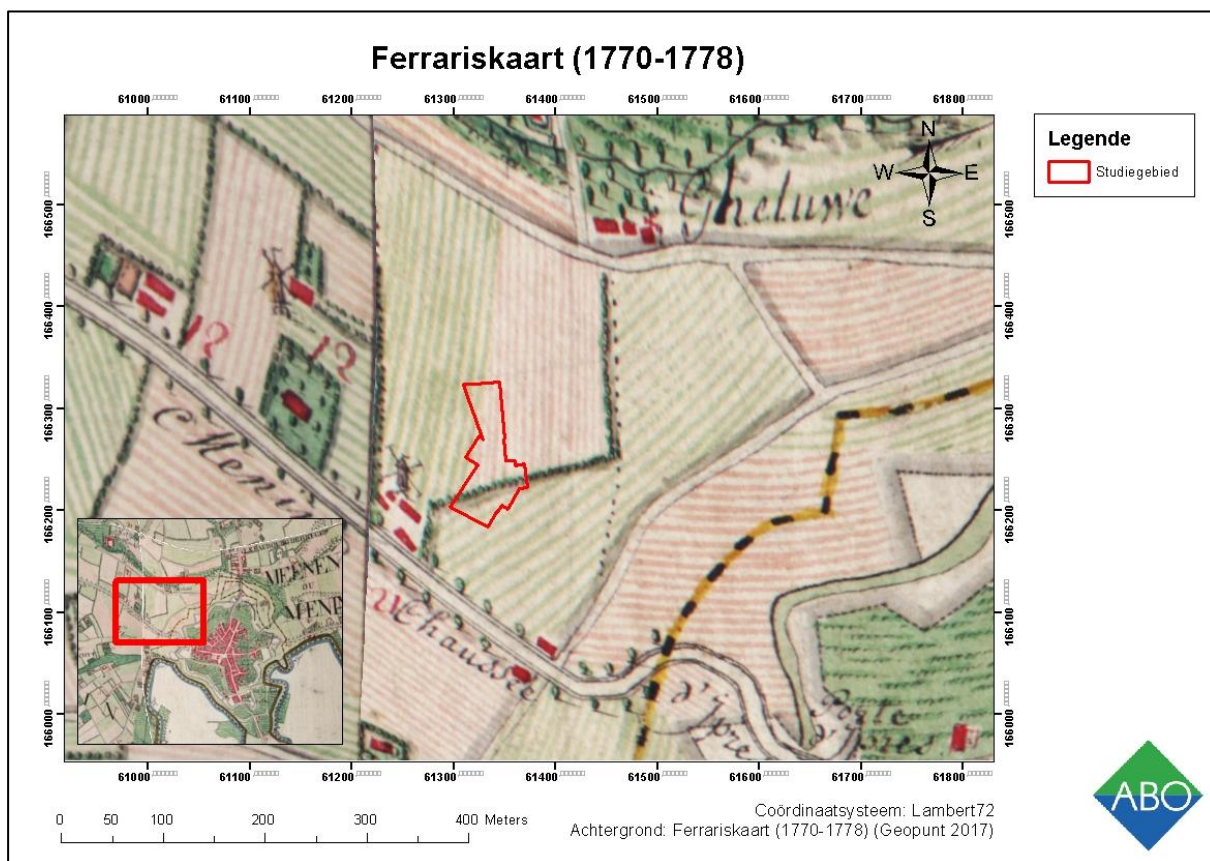
Menen werd op de grens van de Villaretk kaart nog opgetekend, hoewel het studiegebied zelf net buiten de kaart valt (fig. 33).. De situatie is sterk gelijkaardig aan deze van de liniekaart voor Lodewijk XIV. De stadsverdedigingselementen situeren zich nog steeds voornamelijk aan het noordelijke deel van de stad, weg van de Leie.

Figuur 33: Villaretk kaart (1745-1748) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

4.2.5 FERRARISKAART (CA. 1770- 1778)

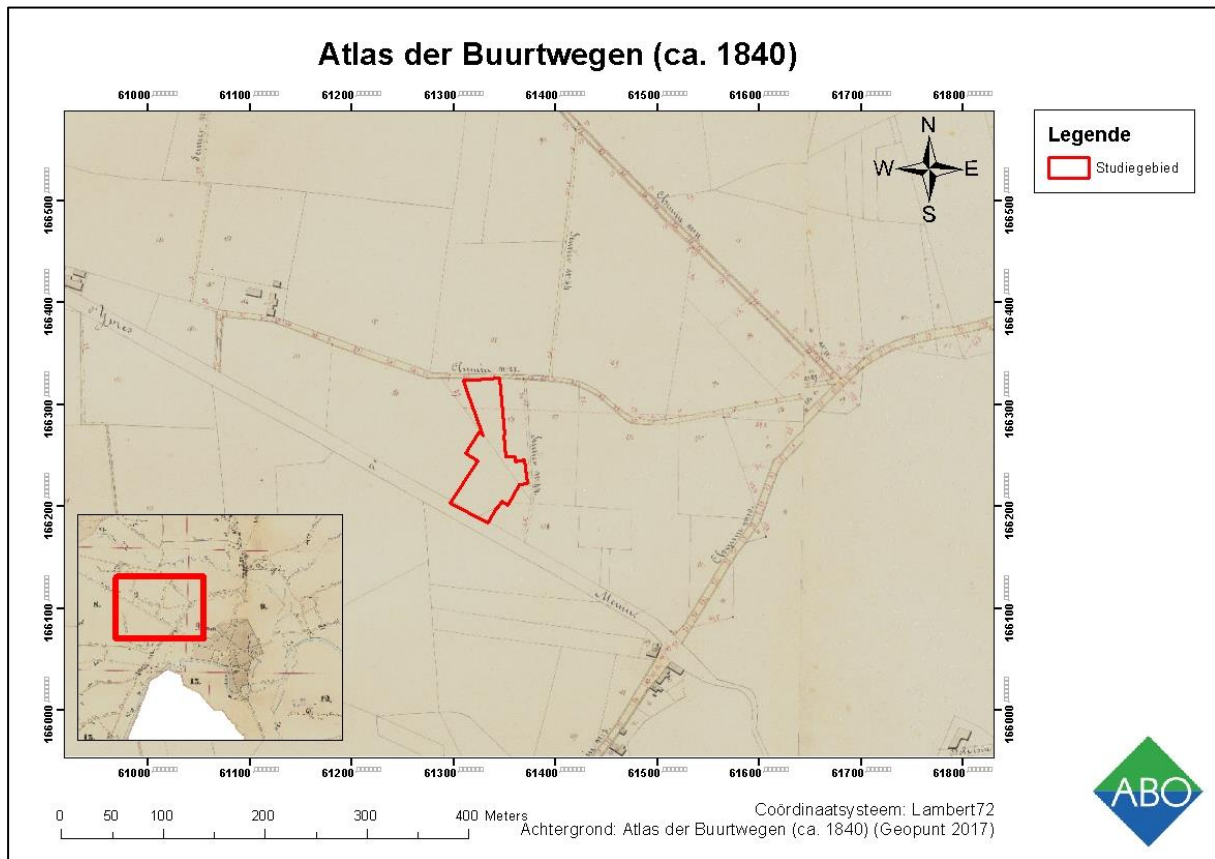
De Ferrariskaart geeft opnieuw het hinterland rondom Meneen weer, zoals te zien was op de liniekaart voor Lodewijk XIV. Buiten de stadsmuren van Meneen bestaat het landschap voornamelijk uit akkerland (fig. 34). Dit is eveneens het geval ter hoogte van het studiegebied. Een perceelgrens doorkruist het zuiden van het studiegebied. Net ten zuidwesten - en iets verder naar het noordwesten – zijn twee windmolens gelegen. Deze eerste windmolen is georiënteerd op de *Menin Chaussée*, een weg die overeenstemt met de huidige Ieperstraat die Meneen met Ieper verbindt. Binnen het studiegebied is echter geen bebouwing opgetekend.

Figuur 34: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

4.2.6 ATLAS DER BUURTWEGEN (CA. 1840)

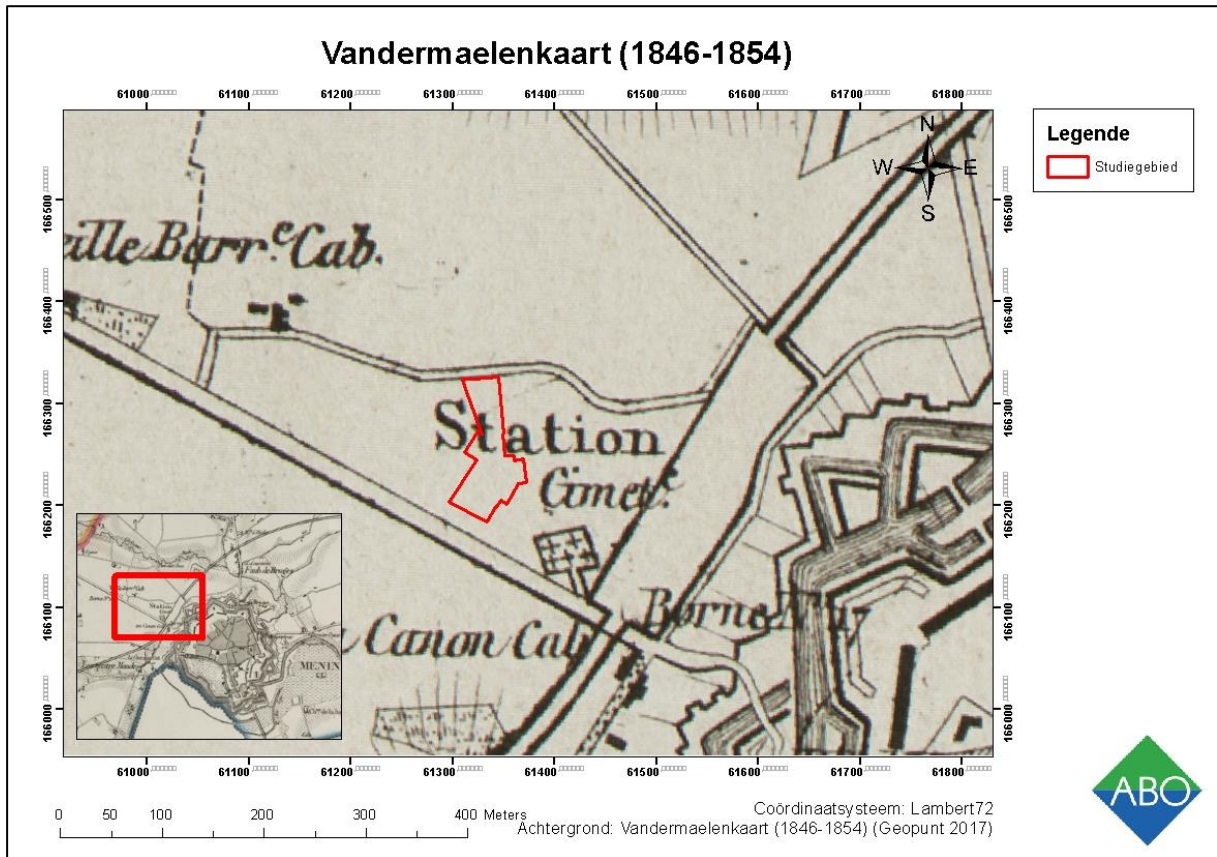
Op de Atlas der Buurtwegen zijn geen indicaties voor landgebruik weergegeven (fig. 35). Het wegennet lijkt haar definitieve vorm te hebben aangenomen in deze periode. Er is echter nog steeds geen bebouwing binnen het studiegebied aangeduid.

Figuur 35: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

4.2.7 VANDERMAELENKAART (CA. 1846-1854)

De Vandermaelenkaart geeft quasi dezelfde situatie weer als de Atlas der Buurtwegen. Ten zuidoosten van het studiegebied is een begraafplaats opgericht langsheen de Ieperstraat, buiten de stadsmuren van Menen (fig. 36). Er wordt ook voor het eerst vermelding gemaakt van een station nabij het studiegebied.

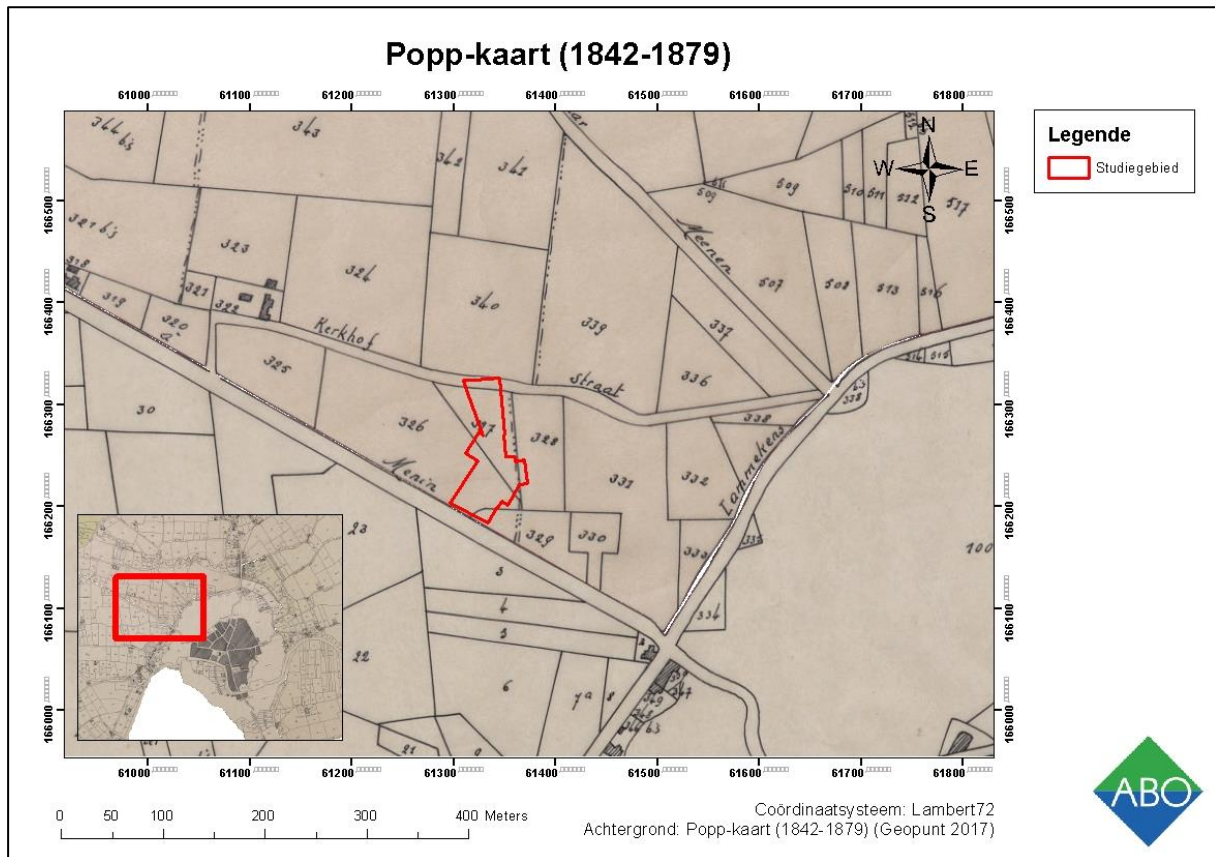

Figuur 36: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

4.2.8 POPP-KAART (CA. 1842-1879)

De Popp-kaart geeft dezelfde situatie weer als voorheen, zij het minder gedetailleerd (fig. 37).

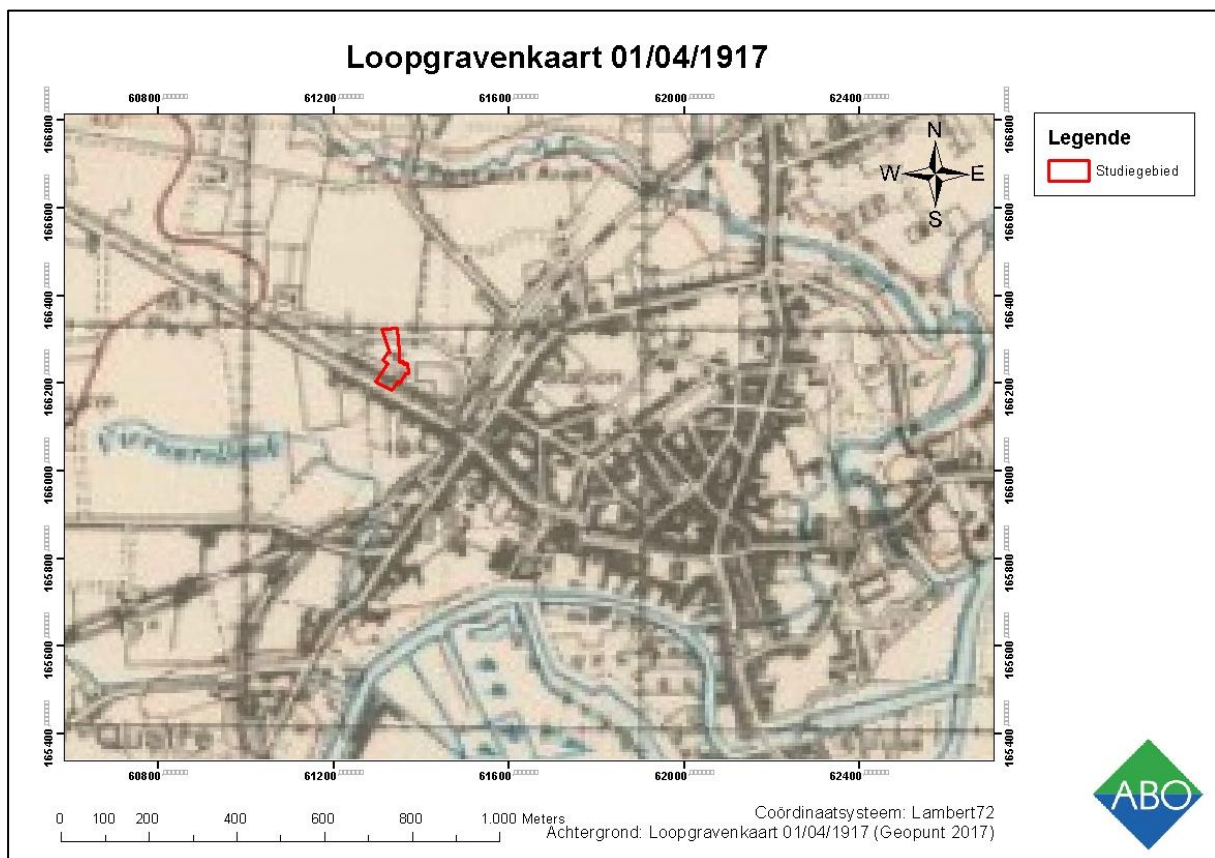
Figuur 37: Popp-kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (Geopunt 2017)

4.3 MENENTIJDENS DE EERSTE WERELDOORLOG

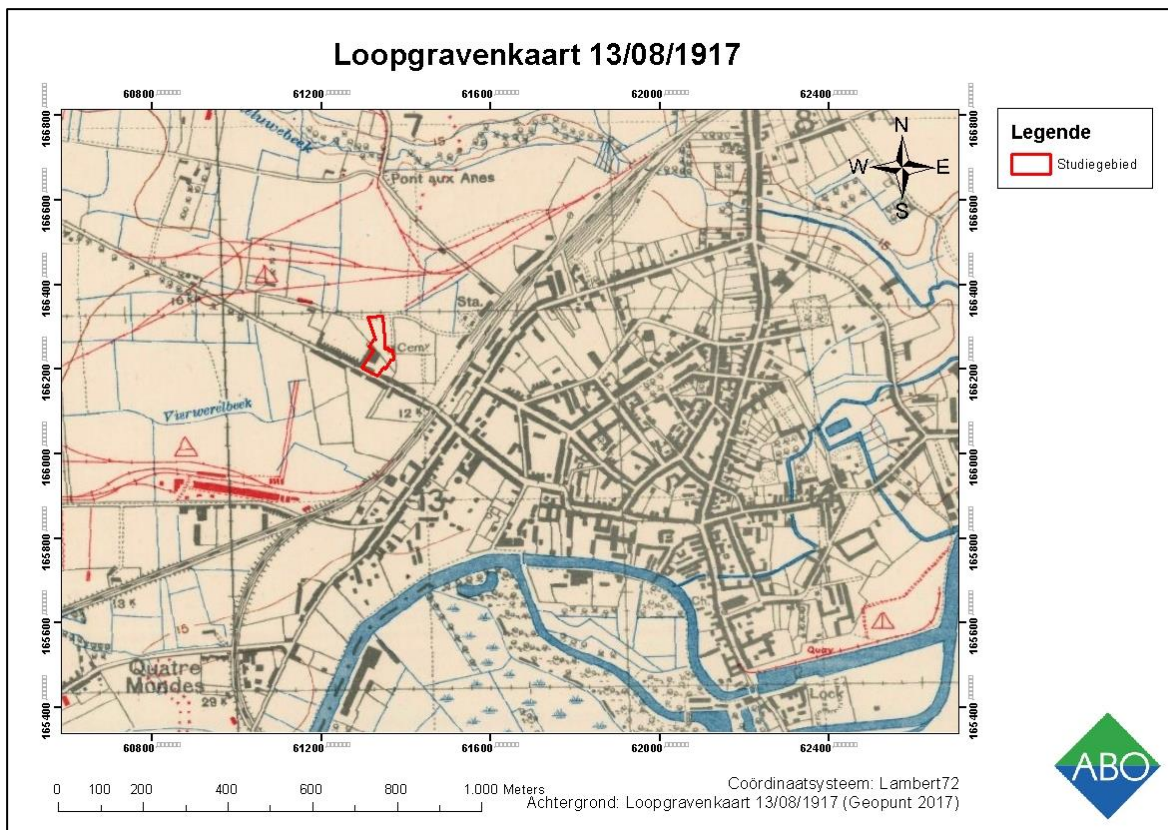
Tijdens de Eerste Wereldoorlog was Mene ingenomen door de Duitse bezetter van 1914 tot 1918. Gedurende deze periode lag Mene achter de frontlinie, waardoor het gebruikt werd als bevoorradingspost, maar ook voor de verzorging van zieken en gewonden. Mene was dan ook een belangrijke tussenpost op weg naar Ieper. De Ieperstraat-Menestraat was één van de belangrijkste assen tijdens de Eerste Wereldoorlog, met zware bombardementen en veldslagen als gevolg. Daarnaast kon er ook gebruik gemaakt worden van het station van Mene, dat zich nabij de Ieperstraat, vlakbij het studiegebied bevindt.

Op de loopgravenkaarten is het verschuiven van de frontlinie richting Mene duidelijk zichtbaar. In april 1917 bevindt de frontlinie zich nog ter hoogte van Wervik (fig. 38). Deze linie verplaatst zich steeds oostelijker, tot aan Coucou in augustus 1917 (fig. 39), en net ten westen van het studiegebied in december 1917 (fig. 40). Ten zuiden van het studiegebied, net ten zuiden van de Werelbeek is een grote langwerpige structuur zichtbaar op de loopgravenkaart van augustus 1917. Op de loopgravenkaart van december 1917 wordt deze structuur omschreven als een munitiedepot. Vanaf augustus 1917 wordt eveneens vermelding gemaakt van een begraafplaats die zich net ten oosten van het studiegebied bevindt. Deze begraafplaats is er in de huidige situatie nog steeds. Dit is een uitbreiding van de begraafplaats die reeds op de Vandermaelenkaart werd aangegeven. In september 1918 is frontlinie niet verschoven (fig. 41). Op deze laatste loopgravenkaart is te zien dat er bunkers in de buurt van het studiegebied opgericht zijn, waar deze voorheen niet waren aangeduid.

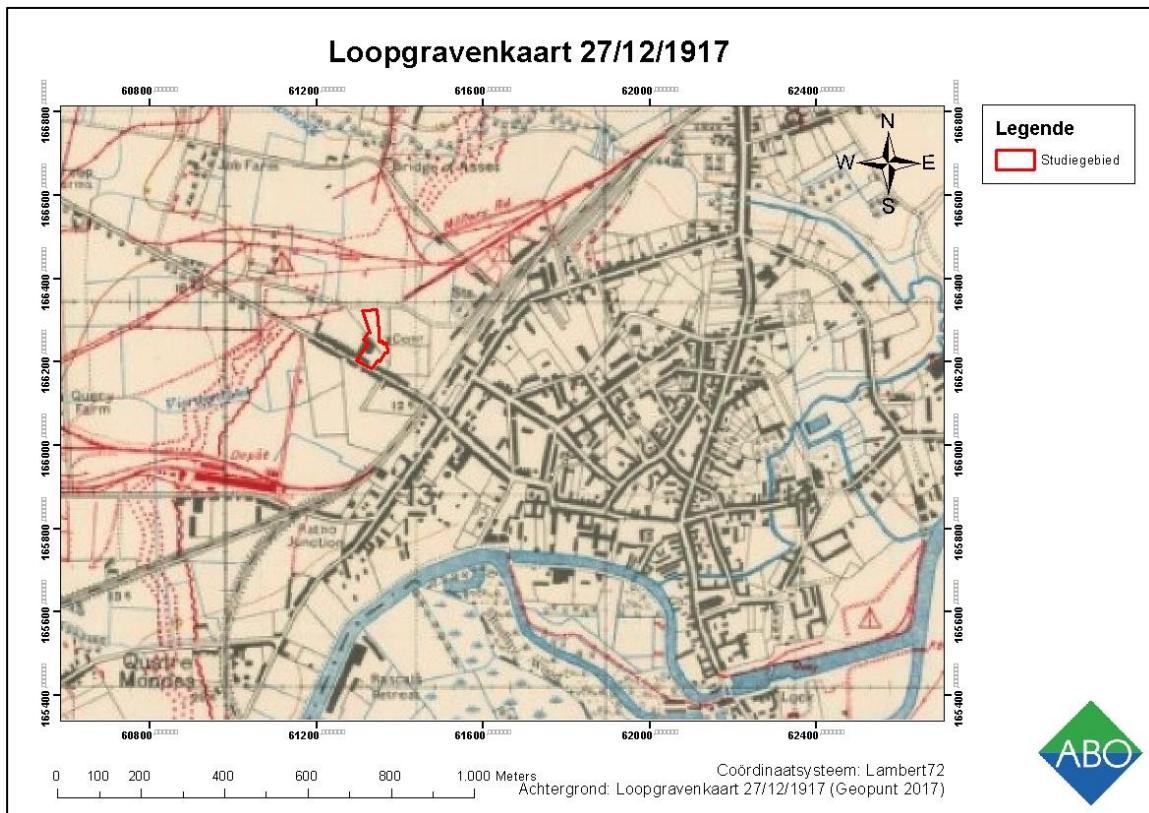
Hoewel er geen concrete structuren zichtbaar zijn binnen het studiegebied gedurende de Eerste Wereldoorlog, kan niet worden uitgesloten dat er WOI-resten kunnen aangetroffen worden. De ligging langs de belangrijke as Ieperstraat-Menenstraat alsook de ligging vlakbij een station en munitiedepot, duiden immers op de hoge kans dat er munitie aangetroffen kan worden. Op de luchtfoto van 4 oktober 1918 zijn reeds enkele bomkraters zichtbaar nabij het studiegebied (fig. 42). De daken langsheen de Ieperstraat zijn eveneens verwoest, mogelijk ten gevolge van de schokgolven van de bombardementen. Op 13 oktober 1918 werd Menen bevrijd dankzij het Bevrijdingsoffensief. Op dit moment is een groot deel van Menen verwoest. Hier waren echter geen luchtfoto's van beschikbaar in het archief van het In Flanders Fields Museum. De luchtfoto van 4 oktober 1918 duidt echter wel op het begin van het offensief, daar waar Menen voorheen gespaard is gebleven van zware bombardementen.

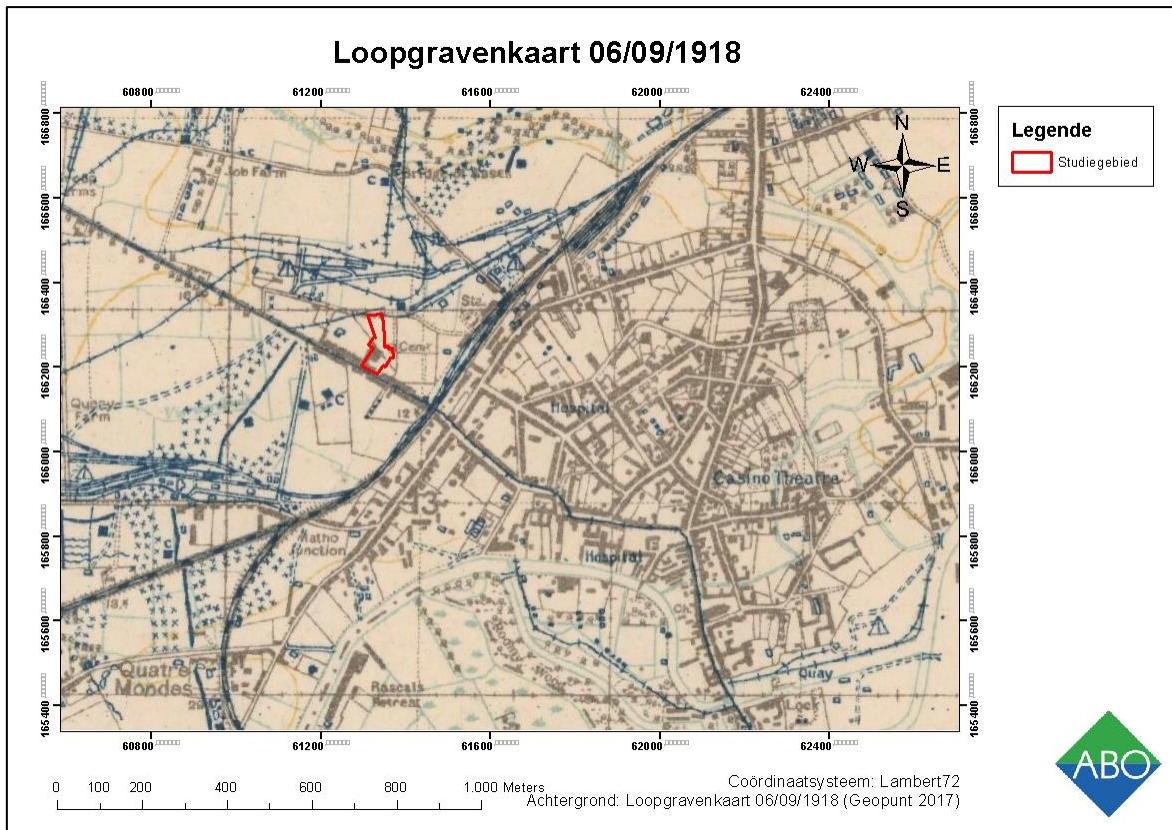
Figuur 38: Loopgravenkaart (04/01/1917) met aanduiding van het studiegebied (National Library of Scotland 2017)

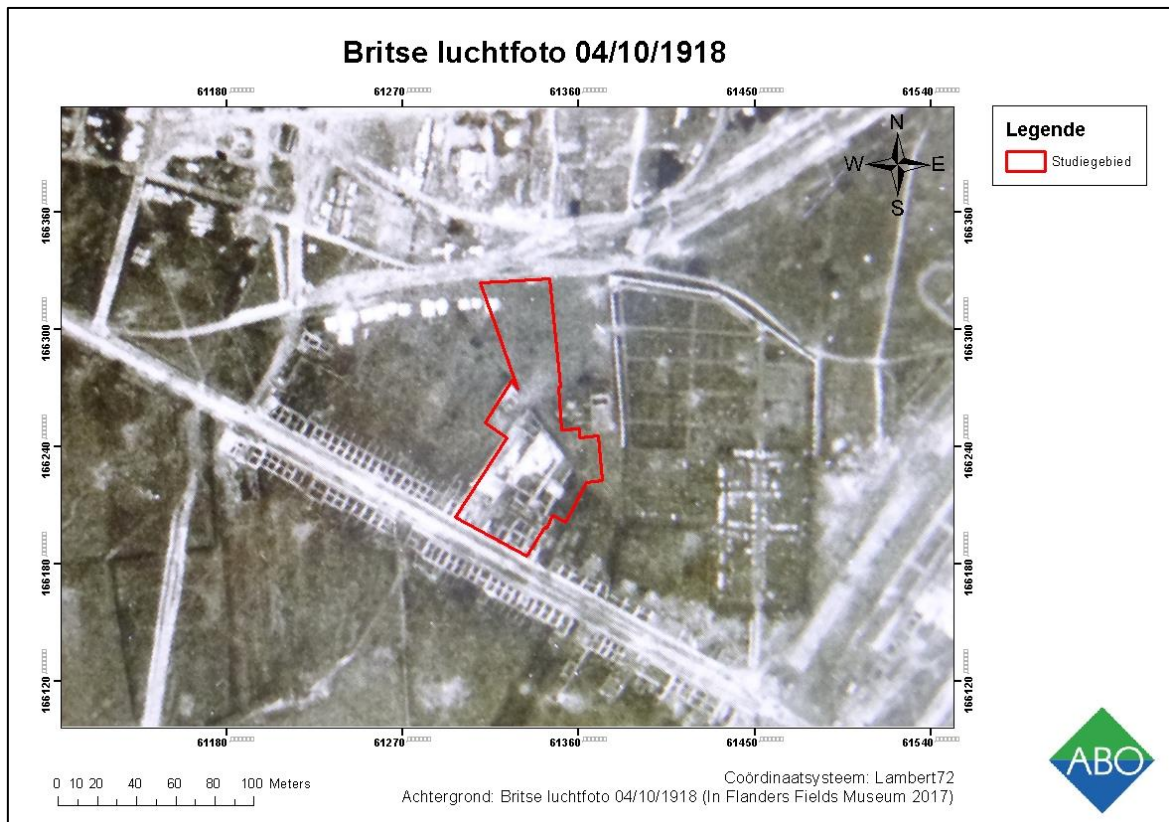
Figuur 39: Loopgravenkaart (13/08/1917) met aanduiding van het studiegebied (National Library of Scotland 2017)

Figuur 40: Loopgravenkaart (27/12/1917) met aanduiding van het studiegebied (National Library of Scotland 2017)

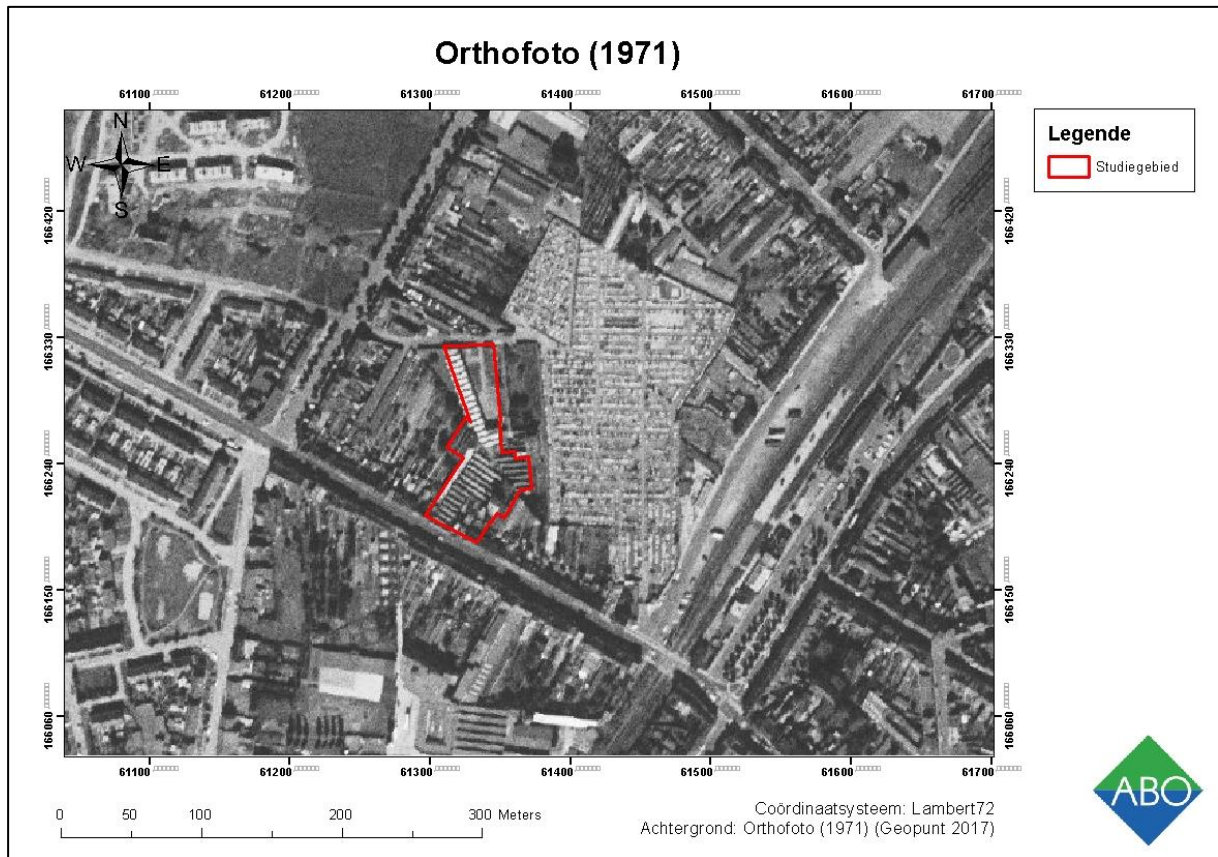
Figuur 41: Loopgravenkaart (06/09/1918) met aanduiding van het studiegebied (National Library of Scotland 2017)

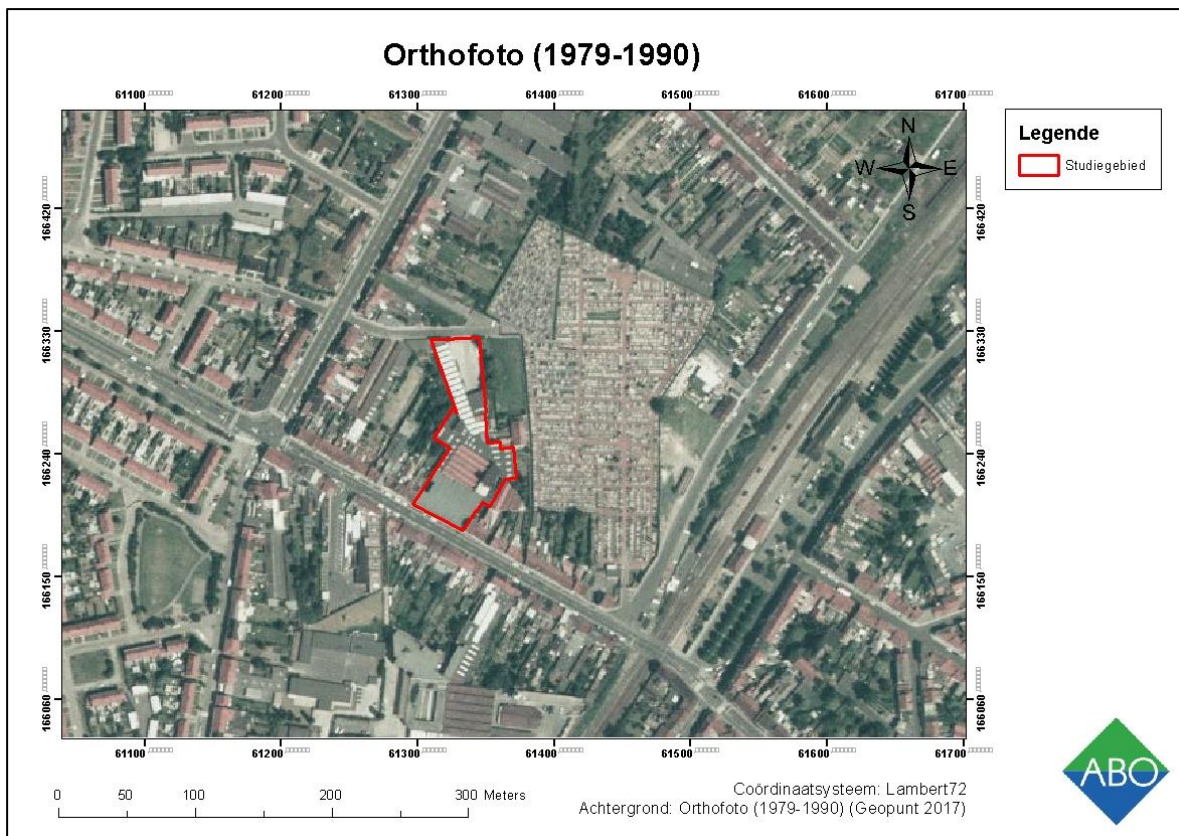
Figuur 42: Britse luchtfoto (04/10/1918) met aanduiding van het studiegebied (In Flanders Fields Museum 2017)

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

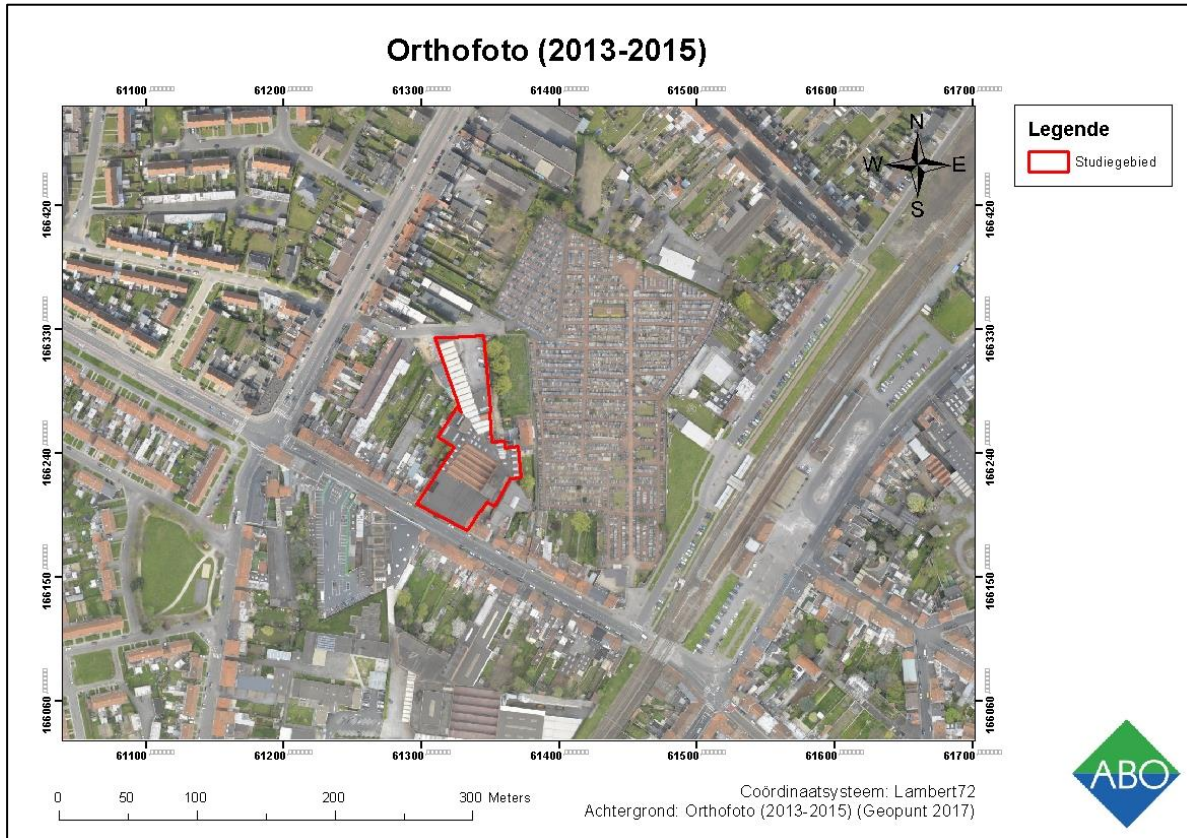
Het studiegebied is de laatste decennia continu bebouwd gebleven, met uitzondering van de noordoostelijke zone (fig. 43-45). In de omgeving kan een toenemende bebouwing opgemerkt worden tussen 1971 en 1979-1990. In de daaropvolgende jaren zijn geen landschapsveranderingen zichtbaar. De begraafplaats die op de loopgravenkaarten van de Eerste Wereldoorlog was aangeduid is nog steeds aanwezig.

Figuur 43: Orthofoto (1971-panchromatisch) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

Figuur 44: Orthofoto (1979-1990) met aanduiding van het studiegebied (Geopunt 2017)

Figuur 45: Orthofotomosaïek (grootschalige winteropnamen, kleur 2013-2015) met aanduiding studiegebied (Geopunt 2017)

5 BESLUIT

5.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke en archeologisch/historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het studiegebied.

Het studiegebied ligt net ten westen van de stadskern van Menen, op een droge zandrug in een meander van de Leie. Deze hoge en droge ligging nabij meerdere waterlopen was gegeerd tijdens de steentijden, maar ook in latere periodes. Dit wordt bevestigd door een opgraving die werd uitgevoerd aan de Ezelbrugstraat, waarbij vondsten en sporen werden aangetroffen uit het neolithicum, de romeinse periode, de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. Hoewel dit de enige CAI melding is waarbij sprake is van een meerperiodensite, kan niet worden uitgesloten dat er nog gelijkaardige sites aan deze zullen worden aangetroffen in de omgeving. Bijgevolg is het mogelijk dat er sporen en/of vondsten kunnen worden aangetroffen van de steentijden tot de nieuwe tijd. Echter, vanwege de beperkte omvang van de werken (800m² onbebouwd, maar wel verhard – het overige deel is reeds volledig verstoord en bebouwd) en de beperkte ontgravingsdiepte (heraanleg van verhardingen) is de trefkans op archeologische resten erg klein en zou het slechts weinig kenniswinst opleveren.

Daarnaast heeft Menen – en met name de leperstraat – een prominente rol gespeeld binnen de Eerste Wereldoorlog. De Menenstraat-leperstraat was immers een felbevochten as. De Duitse troepen gebruikten Menen immers als buitenpost om via de leperstraat op te rukken naar Ieper. Het station ten oosten van het studiegebied werd dan ook gretig gebruikt tijdens de Eerste Wereldoorlog. Een munitiedepot verder naar het zuiden toe, bevestigd eveneens het strategische belang van Menen tijdens WO I. Binnen het studiegebied zijn geen structuren zichtbaar op de loopgravenplannen of luchtfoto's. Dit sluit echter niet uit dat er munitie kan worden teruggevonden. Dit zouden echter losse vondsten zijn zonder enige context, waardoor de kenniswinst erg beperkt is.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

Het potentieel tot kennisvermeerdering ter hoogte van het studiegebied kan in twee zones opgedeeld worden: de reeds verstoorde zone (85%) en de onverstoorde zone (15%) (fig. 10). Binnen de reeds bebouwde zone kunnen geen archeologische resten meer worden aangetroffen omdat de geplande bodemingrepen niet dieper reiken dan de huidige verstoringen. Onderstaande paragraaf heeft dan ook enkel betrekking tot de noordoostelijke zone van het studiegebied.

Het potentieel tot kennisvermeerdering bestaat hier uit het aantreffen van sporen en/of vondsten van de steentijden tot de nieuwe tijd. Daarnaast is er een reële kans dat er munitie uit de Eerste Wereldoorlog zal worden teruggevonden. De geringe aanwezigheid van erfgoed of CAI meldingen in het hinterland van Menen kunnen enerzijds duiden op een laag archeologisch potentieel. Anderzijds kan dit ook toe te schrijven zijn aan een schaarste aan archeologisch onderzoek binnen de regio. Desalniettemin is de oppervlakte van de noordoostelijke zone dermate beperkt (800m²) en zullen de geplande werken enkel voorzien in de heraanleg van de verhardingen tot een maximale ontgravingsdiepte van ca. -0.70m-mv. Verder dient er ook rekening mee gehouden te worden dat de percelen rondom het studiegebied reeds bebouwd zijn. Bijgevolg zou een eventueel archeologisch onderzoek niet verder uitgebreid kunnen worden in de nabije toekomst.

Het studiegebied zou dan ook slechts een zeer beperkt kijkvenster zijn (800m²) om relevante archeologische informatie op te leveren. Het potentieel tot kennisvermeerdering is dan ook **laag tot zeer laag** voor de noordoostelijke zone van het studiegebied. Op basis hiervan wordt dan ook een vrijgave geadviseerd.

5.3 SAMENVATTING

Deze archeologienota werd opgesteld door ABO NV naar aanleiding van de bouw van een nieuw handelspand aan de Ieperstraat 173. Het doel van dit onderzoek was drieledig. Ten eerste werd op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede werd nagegaan hoe goed deze archeologische resten zijn bewaard en in hoeverre ze zijn bedreigd door de geplande bouwwerken. Ten derde werd nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

- 1) Uit het historische, archeologische, en landschappelijk onderzoek (hfdst. 3 en 4) blijkt dat het terrein op een droge zandrug ligt nabij meerdere waterlopen, waaronder de Leie. Archeologische vondsten duiden op menselijke aanwezigheid sinds de steentijden, maar er werden ook sporen en/of vondsten teruggevonden uit de Romeinse periode en de middeleeuwen. De stad Menen werd voor het eerst vermeld in 1087 en de eerste cartografische bronnen geven muren en verdedigingsstructuren weer rondom de stadskern. Het hinterland rondom de stad – waarin het studiegebied is gelegen – bestaat voornamelijk uit akkerland. In de Eerste Wereldoorlog zal Menen – en met name de Ieperstraat – een belangrijke as vormen. Er zijn geen concrete structuren binnen het studiegebied zichtbaar zijn op loopgravenkaarten, noch op de luchtfoto's. De aanwezigheid van een station en een munitiedepot in de nabije omgeving duiden wel op het mogelijk aantreffen van munitie.
- 2) Het studiegebied is – met uitzondering van het noordoostelijke deel van het studiegebied – volledig bebouwd. Aangezien het archeologische niveau wordt ingeschat tussen -0.50 à -0.90m-mv, is het bodemarchief vermoedelijk reeds verstoord ter hoogte van de bebouwing. Voor de onbebouwde noordoostelijke zone is de bewaringstoestand beter, maar ook niet optimaal. Hier zijn immers reeds verhardingen gelegen die het bodemarchief reeds tot op een diepte van -0.70m-mv verstoord hebben. Verder is de oppervlakte van de onbebouwde zone dermate klein (800m²) waardoor het potentieel tot kennisvermeerdering erg laag is.
- 3) Het archeologisch potentieel is hoog op basis van een landschappelijke analyse. Een historische en archeologische analyse duiden echter op een matig tot laag archeologisch potentieel. Daarnaast is slechts weinig onderzoek uitgevoerd in het hinterland van Menen (Inventaris Onroerend Erfgoed 2017). Vanwege de beperkte omvang van de werken (800m² ter hoogte van de onbebouwde zone), de beperkte ontgravingsdiepte binnen een reeds verhard gebied, en de ligging binnen een bebouwde zone, is het potentieel tot kennisvermeerdering erg klein. Een kosten-baten analyse dwingt ons er dan ook toe om geen verder archeologisch onderzoek te adviseren.

Op basis van bovenstaande argumenten wordt **geen verder archeologisch onderzoek** geadviseerd.

6 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	Director		13 december 2017
Toon Moeskops	Business Unit Manager		13 december 2017
Anouk Van der Kelen	Archeoloog / Kwaliteitsverantwoordelijke		13 december 2017
Jan Coenaerts	Archeoloog / Kwaliteitsverantwoordelijke		13 december 2017

7 BIBLIOGRAFIE

Bogemans F., Baeteman C., 2006: Kaartblad 28: Veurne-Roeselare. Toelichtingen bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

CadGIS 2017: Kadasterkaarten [online], http://ccff-test1.minfin.be/cadgisweb/?local=nl_BE (geraadpleegd op 10 oktober 2017).

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2017.

Despriet P., 2009. 10 000 jaar Menen. 40 jaar opgravingen 1969-2009. *Archeologische en Historische monografieën van Zuid-West-Vlaanderen 72*, Kortrijk.

DOV Vlaanderen Bodemverkenner 2016: Topografische kaarten [online], <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage> (geraadpleegd op 10 oktober 2017)

Geopunt Vlaanderen 2017: Basiskaarten (Luchtfoto 2015, Stratenplan) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 10 oktober 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Historische kaarten (Ferraris, Atlas van Buurtwegen, Vandermaelen, Popp) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 10 oktober 2017).

Geopunt Vlaanderen 2017: Bodem kaarten (Bodemtypes, Bodemgebruik, Bodemerosie, WRB Soil Units, Tertiaire formaties, Quartaire formaties) [Online], <http://www.geopunt.be/kaart> (geraadpleegd op 10 oktober 2017).

Hanssens D., 1996. De geschiedenis van de Sint-Franciscuskerk te Menen. *Wingheroen 20*, 5-16.

In Flanders Fields Kenniscentrum: luchtfoto's en militaire kaarten 2017.

Inventaris bouwkundige Erfgoed: IBE 2017.

Nationaal Geografisch Instituut (NGI): Topografische kaart (1:10.000), [Online], www.ngi.be (geraadpleegd op 10 oktober 2017).

National Library of Scotland, 2017. British First World War Trench Maps 1915-1918 <http://maps.nls.uk/view/101464627> (geraadpleegd op 10 oktober 2017).

Vanmarcke A., 1977. De krypte van de Meense Kapucijnenkerk. *De Leiegouw XIX*, 473-479.

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.